# Неущ — лъэпкъхэм языкІыныгъэ и Маф



№ 214 (20228) 2012-рэ илъэс ШЭМБЭТ ШЭКІОГЪУМ и 3

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

### ПРАВИТЕЛЬСТВЭ ТЕЛЕГРАММЭХЭР

### Лъытэныгъэ зыфэсшІырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

Льэпкъхэм языкІыныгьэ и Мафэ фэшІ сыпфэгушІо! Мы мэфэкІым ыльапсэ чыжьэу къыщежьэ, льэпкъ шІэжьым инэкІубгьо хэушъхьафыкІыгьэхэр ащ къыхэщых.

Ильэс 400-кІэ узэк ІэІэбэжьмэ тиціыфхэм къэралыгьом ишъхьафитыныгьэ къаухъумагь ыкІи ащ ыльапсэ агъэпытагь. БлэкІыгьэ ильэсхэм, лІыхъужъ нэкІубгьохэм тызфагьасэрэр зыкІыныгьэм икъэухъумэн, уишэн-хабзэхэр къэбгьэгьунэн ыкІи гухэльэу пшІырэр къыбдэхьуным удэлэжьэн зэрэфаер ары.

СыпфэльаІо гухэльэу пшІыгьэхэр пхырыпщынхэу, шІоу щыІэр зэкІэ кьыбдэхьунэу.

### Владимир ПУТИН

### Лъытэныгъэ зыфэсшІырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

Льэпкъхэм языкІыныгьэ и Мафэ фэшІ сыпфэгушІо!

Уи Хэгьэгу уфэшьыпкъэн, шІу плъэгьун, ащ ицІыф шъыпкъэу ущытын зэрэфаер мы мэфэкІым джыри зэ агу къегъэкІыжьы.

Хэгьэгум тапэк Iэ хэхьоныгьэу ыш Iы цтыр бэк Iэ зэльытыгьэхэм ащыц Урысыеу ц Iыф льэпкьы бэ зыцыпсэурэм итарихь пш Iэнырык Iи альэпкь пстэуми ак Iyaч Iэ зэбгьэу Iуныр.

СыпфэльаІо псауныгьэ пытэ, насып, щыГэкІэшІу уиІэнхэу.

### Урысые Федерацием и Федеральнэ Зэ**ІукІэ и Къэралыгьо** Думэ и Тхьаматэу С. Е. НАРЫШКИН

### Лъытэныгъэ зыфэсшІырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

Льэпкъхэм языкІыныгъэ и Мафэ фэшІ сыпфэгушІо!

Титарихь иліыхъужь нэкіубгьо шіагьохэм мы мэфэкіыр япхыгьэ шьыпкьэу щыт. Урысыер нахь зэтегьэпсыхьагьэ хьуным пае пшьэрыльхэм язэшіохынкіэ ціыф льэпкьхэм зэдегьэштэныгьэрэ зыкіыныгьэрэ ахэльын зэрэфаем ар итамыгь.

Тигушъхьэлэжь байныгьэ зэу зэрэщытым, ти Хэгьэгу шІуагьэ къыфэтхьыным тишъыпкьэу тызэрэдэлажьэрэм пстэуми тызэрапхы.

ІофшІэным гъэхъагъэхэр щыпшІынхэу, псауныгъэ пытэ уиІэнэу, шІоу щыІэр зэкІэ къыбдэхъунэу сыпфэльаІо!

### Лъытэныгъэ къыпфэзышІэу, Урысые Федерацием и Президент и Администрацие ипащэу С. ИВАНОВ

### Лъытэныгъэ зыфэсшІырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

Льэпкъхэм языкІыныгьэ и Мафэ фэшІ гуфэбэныгьэ хэльэу сы-пфэгушІо!

Уи Хэгьэгу уфэшьыпкъэн, цІыфыгьэ шэпхьэ дахэхэм уарыгьозэн зэрэфаем епхыгьэ шэн шІагьохэр Урысыем щыгьэпытэгьэнхэм мы мэфэкІыр фэлажьэ.

СыпфэльаІо псауныгьэ пытэ уиІэнэу, пкІуачІэ изынэу, Урысыем ихэхьоныгьэ епхыгьэ Іофэу бгьэцакІэрэм гьэхьагьэхэр щыпшІынхэу.

### Москва имэрэу С. С. СОБЯНИН

### Лъытэныгъэ зыфэсшІырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

Лъэпкъхэм языкІыныгъэ и Мафэ фэшІ сыпфэгушІо!

Хэгьэгум итарихъ льытэныгьэ фэтиПызэ, лІыхъужъ нэкІубгьохэу ащ къызэринэкІыгьэхэр дгьэльапІэхэзэ, цІыф льэпкъ зэфэшъхьафхэм язэгурыІоныгьэ итамыгьэу мы мэфэкІыр хэтэгьэунэфыкІы. Урысые къэралыгьом хэхьоныгьэ ышІыным пае зэдегъэштэныгьэм, зыкІыныгьэм мэхьанэшхо яІэу щыт.

СыпфэльаІо псауныгьэ пытэ уиІэнэу, шІоу цыҐэр зэкІэ къыб-дэхьунэу, Урысыем ифедэ зыхэль ублэпІэшІу пстэуми гьэхьагьэхэр ацыпшІынхэу!

### Урысыем хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комиссие и Тхьаматэу В. Е. ЧУРОВ

### Лъытэныгъэ зыфэсшІырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

Льэпкьхэм языкІыныгьэ и Мафэ фэшІ гуфэбэныгьэ хэльэу сы-пфэгушІо!

Псауныгьэ пытэрэ щыІэкІэшІурэ уиІэнхэу, ти Хэгьэгу ифедэ зыхэль Іофэу бгьэцакІэрэм гьэхьэгьабэ джыри щыпшІынэу сыпфэльаІо.

Уи Хэгьэгу уфэшьыпкьэн зэрэфаем итамыгьэу мы мэфэкІыр щыт, Урысые Федерациер нахь льэш, нахь зэтегьэпсыхьагьэ хьуным апае зыкІыныгьэмрэ зэдегьэштэныгьэмрэ мэхьанэу яІэмкІэ щысэ шІагьоу ар тфэхьу.

Лъытэныгъэ къыпфэзышІэу, Къэбэртэе-Бэлъкъар Республикэм и Іэшъхьэтетэу КЪАНЭКЪО Арсен

### ШЭКІОГЪУМ и 4-р — ЛЪЭПКЪХЭМ ЯЗЫКІЫНЫГЪЭ и МАФ

Адыгэ Республикэм щыпсэухэу льытэныгьэ зыфэтшІыхэрэр! ТичІыпІэгьу льапІэхэр!

ЗэкІэми зэдытиеу щыт мэфэкІым — лъэпкъхэм языкІыныгъэ и Мафэ фэшІ тыгу къыддеГэу тышъуфэгушІо!

Мы мэфэк Іым тарихъ льэпсэ куухэр и Іэх. Ильэс 400-к Іэ узэк Іэ Іэбэжьмэ, ц Іыф жъугъэхэр ежьхэм яш Гоигъоны гъэк Гэ зыхэхьэгъэхэ дзэу Кузьма Мининымрэ Дмитрий Пожарскэмрэ пащэ зыфэхьугъагъэхэм Москва Гэк Іыб къэрал техак Гохэр дифыжьы гъагъэх, яч Іыгу гупсэ ишъхьафитыны гъэ къыухъумагъ, «охътэ гумэк Іыгьок Гэ» заджэщты гъэхэм гъунэ фиш Іыгъ.

А блэкІыгьэ лІыхьужь хьугьэ-шІагьэхэм тызфагьасэрэр зэдегьэштэныгьэ тхэльыныр, ти Хэгьэгушхо шІу тльэгьуныр, ар кьэтыухьумэным ренэу тыфэхьазырыныр ыкІи непэ хэгьэгум ыпашьхьэ ит пшьэрыльышхохэм язэшІохын ткІуачІэ етхьылІэныр ары.

Тятэжь пІашьэхэм осыетэу къытфагьэнагьэм — льэпкъхэм языкІыныгьэ къэухьумэгьэным пае ткІуачІэ зэхэтльхьан, ти Хэгьэгушхоу Урысые Федерациемрэ Адыгэ Республикэмрэ зыпкъитыныгьэрэ щыІэкІэшІурэ арыльынхэм тыфэлэжьэн фае.

Tuʻlыnİэгъу льапІэхэр, тышъуфэльаГо псауныгъэ пытэ, щыІэкІэшІу шъуиІэнэу, дунаир мамырэу, шІоу щыІэр къыжъудэхъоу шъупсэунэу!

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо Совет — Хасэм и Тхьаматэ игуадзэу ІЭЩЭ Мухьамэд



### Лъытэныгъэ зыфэсшІырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

Лъэпкъхэм языкІыныгьэ и Мафэ фэшІ гуфэбэныгьэ хэльэу сыпфэгушІо!

БэмышІгу тищыІгныгьг къыхэхьгьг мы мэфэкІыр тихэгьгогьухэм ялІыхьужьыныгьг епхыгь ыкІи тызгьусэмэ — тызгрэльэшыр анахь шъхьа- Ігу зэрэщытыр джыри зэ тыгу къегьэкІыжьы. Ти Хэгьгу нахь зэтегьэпсыхьагьг хъуным пае тІг зэкІгдзагьгу зэкІгми ащ тыфэлэжьгн фае.

Анахь охътэ къинхэми хэгъэгум къышъхьэщыхьэгъэ щынагъом тыпэуцужьын тэзыгъэлъэкІыгъэр тизыкІыныгъ ары. Непэ анахь пшъэрылъ шъхьаІзу тиІэр тикІэлэцІыкІухэм ыкІи ахэм къакІэхъухьащтхэм ар къафэдгъэнэжьыныр, хэгъэгум гушъхьэлэжь ыкІи экономикэ кІуачІзу иІэр джыри нахь лъэш шІыгъэныр ары.

СыпфэльаІо псауныгьэ пытэ, насып уиІэнхэу, дундир мамырэу иЛоу иыЛэр къыбдэхгоу улсэунэу!

### дунаир мамырэу, шІоу щыІэр къыбдэхьоу упсэунэу! Ростов хэкум игубернаторэу В. Ю. ГОЛУБЕВ

### Лъытэныгъэ зыфэсшІырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

Льэпкъхэм языкІыныгьэ и Мафэ фэшІ сыпфэгушІо!

ЦІыф лъэпкъ зэфэшъхьафхэм азыфагу илъ зэгурыІоныгъэмрэ зэкъотныгъэмрэ ятамыгъэу мы мэфэкІыр щыт. Тэ зэкІэми Урысыем тырицІыф. Ныбжь зэфэшъхьаф тиІэми, тикультурэ, динэу тылэжьырэр, тиеплыкІэхэр зэтекІхэми, тлъапсэ

зы, тинеущи зы. Хэгъэгум инеущырэ мафэ мамырэу, тикІэлэцІыкІухэр Урысые хэгъэгушхом ицІыфхэу зэрэщытхэм рыгушхохэзэ псэунхэм пае ткІуачІэ зэхэлъэу тызэдэлэжьэн фае.

Сыгу къыздеГэу сыпфэльаІо псауныгьэ пытэ, щыІэкІэшІу уиІэнхэу, цІыфхэм ыкІи Хэгьэгум яфедэ зыхэль Іофэу бгьэцакІэрэм гьэхьэгьакІэхэр щыпшІынхэу!

Ставрополь краим игубернаторэу В. ЗЕРЕНКОВ

Джащ фэдэу Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэу ТхьакІущынэ Аслъан къыфэгушІуагъэх Урысые Федерацием и Президент иІэпыІэгъоу Ю. Трутневыр, Урысые Федерацием ПенсиехэмкІэ ифонд иправление итхьаматэу А. В. Дроздовыр, Урысыем и ФТС ипащэу А. Ю. Бельяниновыр, Урысые Федерацием и Къэралыгъо Думэ идепутатэу Р. Хь. Натхьор, Урысые Федерацием и Генеральнэ прокурор игуадзэу С. Д. Воробьевыр, Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэІукІэ ФедерациемкІэ и Совет и Тхьаматэ игуадзэу И.М.-С. Умахановыр, Москва и Къэлэ Думэ итхьаматэу В. М. Платоновыр, губернаторхэу: Ярославскэ хэкумкІэ — С. Н. Ястребовыр, Челябинскэ хэкумкІэ — М.В. Юревич, Хабаровскэ краимкІэ — В. И. Шпорт, Мурманскэ хэкумкІэ — М. Ковтун, Московскэ хэкумкІэ — С. К. Шойгу, Нижегородскэ хэкумкІэ — В. П. Шанцевыр, Оренбург хэкумкІэ — Ю. А. Берг, Рязань хэкумкІэ — О. И. Ковалевыр, Курскэ хэкумкІэ — А. Н. Михайловыр.



## ІэпыІэгъу аратыгъ

Сирием зэо-зэпэуцужьэу къитэджагъэм ыпкъ къикІыкІэ хэкужъым КЪЭЗЫГЪЭЗЭЖЬЫГЪЭ ТИЛЪЭПКЪЭГЪУХЭМ -до шыша уег медехытыгк уатеЛыпеТ щественнэ организациеу «Мамырныгъэм и Лигэ». Мары тыгъуасэ льэпкь зэфэшьхьафэу ащ хахьэхэрэм яорганизациехэм къаугъоигъэу ахъщэ ІэпыІэгъур къэкІожьыгъэхэм ащыщ унагьохэм аІэкІагьэхьагь.

«Мамырныгъэм и Лигэ» итхьаматэу Аристотель Спировым къызэриІуагъэмкІэ, лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ Комитетыр яІэпыІэгьоу унагьохэр къыхахыгъэх. Зигьот

нахь макІэхэ е сабыибэ зэрыс унэгъуитфымэ сомэ мин пшІырыпшІ аратыгъэр.

Мы Іофыр ащ къыщыдгъэуцущтэп, — къы Уагъ организацием ипащэ Сирием къикІыжьыгъэ тилъэпкъэгъухэм закъыфигъазэзэ, — тапэкІи ахъщэр нахьыбэу къэтыугъоиным тыпыльыщт, амалэу тиІэмкІэ тэри тишІуагъэ къышьодгъэкІышт.

Ахъщэм нэмыкІэу, шъхьадж амалэу иІэм тетэу, унэгъо псэуалъэу ящык Гагъэхэри афащэх. Аристотель Спировым къызэри уагъэмк 1э, азербайджанхэм, урым лъэпкъым, ермэлхэм яорганизациехэр пстэумэ апэу къыхэлэжьагъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

## Сэнаущыгъэу ахэлъхэр къагъэлъэгъуагъэх

2012-илъэсым телъытэгъэ зэикІ программэу «Адыгеим икІэлэцІыкІухэр» зыфиІорэм къыхиубытэрэ ятфэнэрэ республикэ фестивалэу, сэкъатныгъэ зи Іэ сабыйхэр зыхэлажьэу «КъытпэгъокІырэ лъэбэкъу» зыфиІорэм и Гала-концерт тыгъуасэ АР-м и Къэралыгъо филармоние щыкІуагъ. Фестивалым кІэщакІо фэхъугъэр Адыгэ Республикэм Іоф--метыным социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерств.

Зэнэкъокъур уцугъуитІоу гощыгъагъ. Апэрэр республикэм икъалэхэм ыкІи ирайонхэм ащызэхащагъ, ахэм текІоныгъэ къащыдэзыхыгъэ нэбгырэ 40 фестивалым къырагъэблэгъагъ. Концертыр рамыгъажьэзэ кІэлэ-

цІыкІухэм яІэпэщысэхэр къагъэлъэгъуагъэх. Сурэтхэр, тхьапэм, щыгъыжъыехэм, пластилиным ахэшІыкІыгъэ ямышІыкІэ пкъыгъохэм, ежь аІэкІэ ахъыгъэхэу ыкІи алыгъэ-

> хэу къырахьылІагъэхэм ядэхагъэ нэр пІэпихыщтыгъэ. Сэкъатныгъэ зиІэ сабыйхэм ядунэееплъыкІэ, ягугъэ ахэм къыраІотыкІыщтыгъ.

Нэужым къэшъонымкІэ, орэд къэІонымкІэ кІэлэцІыкІухэр зэнэкъокъугъэх.

ХагъэунэфыкІырэ чІыпІэхэр къыдэзыхыгъэхэм дипломхэр афагъэшъошагъэх. ЗэкІэ хэлэжьагъэхэм шІухьафтынхэр аратыгъэх. Фестивалыр зэрэкІуагъэр зэхэщакІохэми, хэлэжьагъэхэми агу рихьыгъэу, нэгушІоу зэхэкІыжьыгъэх.

(Тикорр.).



### Ильэси 8 тыральхьагь

Мыекъуапэ къыщыхъугъэ Виктор Гладких (криминалым зэрэщашІэрэр «Слон») ылъэныкъокІэ къа-

Тикъэлэ шъхьа Іэ щыщ В. Гладких бзэджэшІэгъэ пчъагъэ зэрихьагъ. Гъусэхэр иІэу цІыф атыгъугъагъ, фитыныгъэ имыГэу Гашэхэр, щэхэр ыкІи наркотикхэр иунэ щиІыгъыщтыгъэх.

Хьыкумым зэригъэунэфыгъэмкІэ, бзылъфыгъэ горэм имахъулъэ тельыгъэ чІыфэу сомэ мин 800 хъурэр В. Гладких къытырихыжьынэу зэзэгъыгъэх. Ащ фэшІ хъулъфыгъэр зыщыпсэурэ унэм бзэджашІэхэр мэфэ заулэрэ лъыплъагъэх, изекТуакТэ, зыдэгущыГэхэрэр, автомобилэу зэрысыр зыфэдэр зэрагъэшІагъ. Нэужым зи къызыгурымы Горэ хъулъфыгъэр гъэпцІагъэкІэ Краснодар истадион дащагъ, кІуачІэр къызыфагъэфедэзэ утын гъушъэхэр рахыгъэх ыкІи станицэу Елизаветинскэм идач-

нэ участкэ горэм игараж ащагъ.

Гаражым ибысымэу В. Гладких къатыгъугъэ хъулъфыгъэр ыгъэщылэу Краснодар и Прикубанскэ район нагъ, аІорэр зимыгъэцакІэкІэ аукІыхьыкум ышІыгъэ унашъом кІуачІэ штэу гурагъэІуагъ. Ащ къыхэкІыкІэ, утынхэр зэрахыгъэ хъулъфыгъэм чІыфэу телъыр псынкІэу къызэрипмепвахт еалехты зэрытхэгээ тхьапэм кІагъэтхагъ, ар имыкъоу, иавтомобилэу «БМВ»-р бзэджаш эхэм аритын фаеу хъугъэ. «ШІугуащэм ІэпыІэгъу зэрэфэхъугъэм фэшІ» гараж Іупэм ІумыкІзу къытефэрэ ахъщэри къыратыжьыгъ.

НэмыкІ бзэджэшІагъэу зэрихьагъэм пае «Слоныр» наркотикхэм ягъэзекІон лъыплъэрэ къулыкъум иІофышІэхэм Мыекъуапэ къыща-

ЗэрагъэунэфыгъэмкІэ, ащ иунэ кІэп грамм 479,2-рэ, гранатэ, кІэрахьо ыкІи ащ екІурэ щэхэр къыра-

В. Гладких бзэджэш Гагъэу зэрихьагъэхэмкІэ лажьэ иІэу хьыкумым унашъо ышІыгъ ыкІи илъэси 8 хьапсэу тырилъхьагъ.

## ЯгумэкІыгьохэмкІэ зыкъыфагъэзагъ

кІэ депутатым зыкъыфагъэзагъ.

Ахэм ащыщэу Красногвардейскэ районым ит къу-

Партиеу «Единэ Росси- гъэхэр зыгъэгумэк Іыщтыем» и Тхьаматэу Дмитрий гъэхэр псырык Іуап Іэхэм щтыр къари Іуагъ. Медведевым и Обществен- гъэцэк Іэжьынхэр зэрящынэ приемнэ зичэзыу зэІу- кІагъэхэр ыкІи ахэм зэблэ- нэбгырибгъу къекІолІагъ. кІэгъу УФ-м и Къэралыгъо хъугъэн фаехэр зэрахэтхэр Ахэр зыгъэгумэкІырэ Іофы-Думэ идепутатэу Нэтхьо ары. Ащ ищыкІэгьэ про- гьохэр зэфэшьхьафыгьэх, Разыет щыри Іагь. Район зэ- ектыр гъэхьазырыгъэным анахьэу псэуп Іэ-коммунальфэшъхьафхэм къарык Іыгъэ фэш Сомэ мин 400 ящы- нэ хъызмэтым ыльэныкъок Іэ лІыкІохэм ягумэкІыгъохэм- кІагъ, ар къутырдэсхэм щыІэ уасэхэм, унэ зышІыщтсым тельытэгьэ республи- хэми ахэр япхыгьагьэх. тырэу Штурбиным къикІы- кэ бюджетыр зэрэзэхагъэу-

цогъахэм къыхэкІыкІэ, Іофыгъом изэшІохын къиныгъохэр къызэрэпык Іыщтыр къыхигъэщыгъ. Амалэу щы-ІэмкІэ Красногвардейскэ районым къикІыгъэ лІыкІохэм ІэпыІэгъу зэрафэхъу-

ЗэІукІэгъум зэкІэмкІи афызэшІокІыщтэп. Мы гу- хэм чІыгу Іахьхэр ятыгъэнхэм, мэкІыгъом Разыет щыгъуа- къызытефэхэрэм псэупІэхэр зэу къычІэкІыгъ, ау илъэ- ягъэгъотыгъэнхэм, нэмыкІ-

ПІАТІЫКЪО Анет.

## ЗэхъокІыныгъэхэр фэхъугъэх



гъэу цІыфхэр зезыщэрэ автобусхэу къуаджэхэм, къалэхэм азыфагу итхэм (километрэ 50 нахьыбэ зыкІухэрэм) гьогупкІэм хагъэхъуагъ. Мыщ фэдэ автотранспортэу

2012-рэ илъэсым шэкІо- километрэу акІурэ пэпчъ гъум и 1-м къыщегъэжьа- ыуасэ чапыч 14-кІэ нахьыбэ хъугъэ. ГущыІэм пае, автобусым километри 100 зикІукІэ, цІыфхэм соми 120-рэ атыщтыгъэмэ, джы уасэр соми 134-м кІэхьагъ.

Адыгэ Республикэм уасэтІысыпІэ шъабэхэр зиІэхэм хэмрэ ахэм ягъэнэфэнрэ-

кІэ и ГъэІорышІапІэ унашъоу ышІыгъэм диштэу мыщ фэдэ зэхьокІыныгъэхэр ашІыгъэх. Ащ иІофышІэхэм къызэрэхагъэщыгъэмкІэ, гъэстыныпхъэм ыуасэ къызэрэдэкІоягъэм, 2013-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу федеральнэ хэбзэихъухьагъэм зэхъокІыныгъэхэр зэрэфэхъущтхэм мы унашъор къыкІэлъыкІуагъ.

ЗэрагъэнэфагъэмкІэ, къихьащт ильэсым къыщегъэжьагъэу цІыфхэр зезыщэрэ автотранспортым зэкІэми системэу «ГЛОНАСС» зыфиГорэр, тахографхэр ахэтынхэ, джащ фэдэу цІыфхэр страховать ашІынхэ фае. Ащ ахъщэ макІэп пэІухьащтыр, уасэхэр тІэкІу нэмы-Іэми зызэбламыхъукІэ, а пшъэрылъхэр амыгъэцэкІэшъущтхэу бэхэм къыхагъэ-

Километрэ 50 нахь макІэ зыкІурэ автобусхэм, джащ фэдэу маршруткэхэм ягъогупкІэ джырэблагъэ къыхэхъощтэп.

(Тикорр.).

### ПЕНСИЕХЭМКІЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ

## БзэджашІэм пшъэдэкІыжь рагъэхьыгъ

2012-рэ илъэсым чъэпыогъум и 22-м Теуцожь районым щыпсэурэ бзылъфыгъэу С. Н. Хэкужъым Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 159-рэ статья ия 3-рэ Іахь зэригъэнафэрэм (зэкъодзэк Іо Іоф зехьэгъэныр, нэмыкІзу къэпІон хъумэ, пцІыусыгъэкІэ зыгорэм имылъку тыгъугъэныр, ахъщэшхо къызыІэкІэгъэхьэгъэныр) тетэу хыыкумым иІоф ыІуагъ. Бзылъфыгъэр зэрагъэмысэгъэ Іофым еуцолІэжьыгъ. Адыгэ Республикэм джырэ нэс ащ фэдэ хъугъэ-шІагъэ къыщыхъугъэп. Ны (унэгъо) мылъкум ехьыл Іэгъэ къэралыгъо сертификат зиГэр хьыкумым ращэлГэн, иІоф аІон фаеу хъугъэ.

Федеральнэ законэу «КІэлэцІыкІу зиІэ унагъохэм хэгъэхьожь шІыкІэкІэ къэралыгъо ІэпыІэгъу ятыгъэным ехьылІагъ» зыфиІоу номерэу 256-ФЗ зиІэу 2006-рэ

илъэсым тыгъэгъазэм и 29-м къыдэк Іыгъэм зэригъэнафэрэм тетэу, хэгъэхъожь шІыкІэкІэ къэралыгъом ІэпыІэгъу къыІы--ы үсфы үсфы жыгыныгы жыгынын үсфы жыгынын жылынын жыгынын жыгын жылын жыгын жылын жыгын жыг тэу, С. Н. Хэкужъым ны (унэгъо) мылъкум ехьылІэгьэ къэралыгьо сертификат къызырат ужым бюджет мылъкур тыгъугъэным ехьылІэгъэ бзэджэшІэгъэ гухэлъ ыгъэнэфэгъагъ. ЫшІапэзэ, ышъхьэ ифедэ епхыгъэ Іофхэр зэрихьанхэм фэшІ, унэ амалэу иІэхэр нахьышІу ышІынхэ, ыужкІэ унэм чІэсын гухэлъ имыІэу ыкІи ахъщэ аримы--ида Типен еалыныалегее ныфеш-неш ует

Теуцожь район хынкумым С. Н. Хэкужъым и1оф ы1уагъ. Ышъхьэ ифитыныгъэ Іимыхэу, хьыкумым зы илъэс хьапс тырильхьагь, уплъэкІужь пІальэу илъэсрэ ныкъорэ игъусэу. Урысые Федерацием ПенсиехэмкІэ ифонд сомэ 338860-рэ чапыч 37-рэ къыфызэкІэгъэкІожьыгъэным ехьылІэгъэ даоу ышІыгъэм хыкумым къыдыригъэштагъ. Хьыкум унашъом 2012-рэ илъэсым шэкІогъум и 2-м кІуачІэ иІэ хъугъэ

УФ-м ПенсиехэмкІэ ифонд и Адыгэ республикэ Къутамэ unpecc-къулыкъу.

### Къэмыхъу рапшІэу...

Мыекъопэ районым игуп- ичІыунэ ар зэрэчІэльымкІэ чэу поселкэу Тульскэм са- тыгъуасэ, мафэм сыхьатыр къыщагъотыгъ. Кинотеат- жьэу, полицием макъэ рарэу «Родина» зыфиІорэм гъэГугъ. Сабыим ыпсэ хэ-

кІынэу зэрэхъугъэ шІыкІэр джырэ уахътэм хэбзэухъумакІохэм зэхафы, къулыкъу меІпыІн мехфаахашефев Іоф щашІэ, сабыим янэ, бый къэхъугъакІэм ихьадэ 12 хъункІэ такъикъитф иІэ- хъугъэм ягъэунэфын ыуж

(Тикорр.).



### ПЕНСИЕХЭМКІЭ ЗЭХЪОКІЫНЫГЪЭХЭР

ПенсиехэмкІэ зэхьокІыныгъэхэр льыгъэкІотэгъэнхэ фаеу уахътэм пшъэрылъ къызэригъэуцугъэм игугъу зашІырэм бэкІае тешІагъ. ЕкІолІакІзу къыхахыщтымкІэ зэдэштэныгъэ икъу зэрэщымыІэр ыкІи мы Іофыр зэхэфыгъошІоу зэрэщымытыр къыдалъытэзэ, еплъыкІэу шыІэхэр зэгъэшІэгъэнхэм ыуж зэритхэм ехьылІэгъэ къэбархэр къытлъы-Іэсыштыгъэх. Джы Іофым лъапсэ фэхъущтыр къэнафэу ыублагъ пІоми хъущт. Джырэблагъэ Урысые Федерацием дукциеу къыщыдагъэк Іырэм

Ащ тетэу законым егъэнафэ. Ау федеральнэ бюджетри узэрэфаеу зэхэпщын пльэкІыщтэп, мылькур зыпэІугьэхьэгьэн фэе нэмыкІ лъэныкъуабэ щыІэшъ. Тызыхэт илъэсым федеральнэ бюджетым къыхэкІыгъэ мылъкоу ПенсиехэмкІэ фондым ибюджет хагъэхьагъэр сомэ триллионым ехъугъ. ЗэхьокІыныгъэхэм гухэлъэу агъэнафэрэр ПенсиехэмкІэ фондым ибюджет шыкІагьэу иІэр нахь макІэ шІыгъэныр ыкІи 2030-рэ илъэсым ехъулІэу хэгъэгум про-



# Сыда шІуагьэу къытфихьыщтыр?

и Общественнэ палатэ къыщыгущыІэзэ, УФ-м и Правительствэ и Тхьаматэ социальнэ ІофыгъохэмкІэ игуадзэу Ольга Голодец къызэри Гуагъэмк Гэ, Урысыем пенсиехэм лъапсэу -эт меажич еалеІп меІвдиш лънтэгъэ екІолІакІэу фашІыщтхэр гъэнэфэгъэнхэм обществэм зэрэщытегущы Гагъэхэр ык Гэм нэсыгъ. Агъэхьазырыгъэ документыр шэкІогъум и 15-м ехъулІэу нафэ къэхъущт. Шъыпкъэ, ащ ыгъэнафэхэрэр екІолІакІэхэр арых ныІэп. Пенсием иформулэкІэ заджэхэрэр, нэмыкІэу къэпІон хъумэ, къэльытакІ у иІэщтхэр къихьащт 2013-рэ илъэсым ибэдзэогъу ехъулІэу ары ныІэп хьазыр зыхъущтхэр.

Ольга Голодец зэрэхигъэунэфыкІыгъэмкІэ, джы зэхъокІыныгъэхэр амышІхэу пенсиехэр къызэралъытэрэ шІыкІэр къызагъэнэжькІэ, 2023-рэ илъэсым ехъулІэу гурыт пенсиер сомэ мин 14-м нэсыщт, ау ащыгъум индексациехэр щымыІэжьхэу шІыгъэн фаеу хъущт. Непэ Урысыем игурыт пенсие сомэ мини 9,7-рэ мэхъу. Ау агъэнэфэгъэ шІыкІэм зытехьэхэкІэ, 2023-рэ ильэсым ехъулІэу гурыт пенсиер сомэ мин 24-м нэсыщт.

Сыда зэхьокІыныгьэхэр шІыгъэнхэ фаеу зыкІыщытыр? Джы пенсие системэр къины къэзышІырэр ПенсиехэмкІэ фондым мылькоу щызэІукІэрэм зэпэщэчыныгъэ икъу хэлъэпышъ ары. НэмыкІзу къзпІон хъумэ, ПенсиехэмкІэ фондым страховой тынхэу зэІуигъакІэхэрэр пенсиехэр ятыгъэнхэм мылъкоу пэІуагъахьэрэм нахь мак І. Пенсионерхэр ухъумэгъэнхэм фэшІ мылъкум къыщыкІэрэр федеральнэ бюджетым къыхэхыгъэн фаеу мэхъу.

(ВВП-м) ипроцент 1,2-м шІомыкІзу гъэпсыгъэныр ары. ЫужкІэ мылъкумкІэ зэпэщэчыныгъэ икъум техьэгъэн фае.

Урысые Федерацием ІофшІэнымкІэ ыкІи социальнэ хэхъоныгъэхэмкІэ иминистрэу Максим Топилиным къызэри-ІуагъэмкІэ, ПенсиехэмкІэ фон-



дым ибюджет зэпэщэчыныгъэ икъу иІ эу гъэпсыгъэныр мэхьанэшхо зиІэ лъэныкъоу щыт, ау ехнестыІш дехестыныІлостхе фаеу къэзышІырэр а Іофыгъо закъор арэп. Пенсиехэр афэгъэуцугъэнхэм ыкІи ятыгъэнхэм социальнэ зэфэныгъэ икъур щыгъэпытэжьыгъэн фаеу зэрэщытыр зэкІэмэ анахь Іофыгъо шъхьа Поми хъущт. Непэ страховой тынхэмкІэ бэдэдэмэ фэгъэкІотэныгъэхэр яІэх. ГущыІэм пае, мэкъу-мэщым Іоф еІзпважеля медехеІшығыш мыинмэ ыкІи икъу фэдизэу страховой тынхэр атынхэ амылъэкІырэмэ, ар къыбгурыІон плъэкІыщт. Ау адрэ купхэм ящыІакІэ изытет зэхифыщтэу, Іофыр ыгъэтэрэзыжыштэу Федеральнэ правительствэм егъэнафэ.

Мы лъэныкъом ехьылІагъэу Ольга Голодец щысэу къыхьыгъ очылхэмрэ нотариусхэмрэ. Джы щыГэ законым зэригъэнафэрэмкІэ, ахэм илъэсым къыкІоцІ страховой тынхэу Пенсиехэмк Іэ фондым хагъахьэрэр сомэ мин 14,3-рэ ныІэп. Очылхэри нотариусхэри анахь тхьамыкІэхэм ахэплъытэнхэу щытэп, ау ПенсиехэмкІэ фондым икъэкІуапІэхэм ифэшъуашэм тетэу ахэлажьэх пІон плъэкІыщтэп. Аужыпкъэм, ятэ-янэхэм пенсиеу аратырэм фэдиз ежьхэм атырэп, обществэм ахэм апае ахъщэ еты.

Нахь пасэу пенсием агъэкІорэ купымкІи зэфэныгъэ зыхэмылъ лъэныкъохэр щыІэх. **ЦІыфым ипсауныгъэкІэ зэ**рар къэзытырэ ІофшІапІэхэм аГутхэм аныбжь ильэс 45-м, 50-м, 55-м зынэскІэ, нахь пасэу пенсие аратырэп. Максим Топилиным къызэриІуагъэмкІэ, зэкІэми зэ-ІуагъэкІэрэ мылъкум къыхэкІы ахэм пенсиеу аратырэр. Адрэ пенсионерхэм а ахъ-Ішеф мынеалыхымы фэшІ псауныгъэмкІэ зэрар къэзытырэ ІофшІапІэхэм апае хэгъэхъожьхэр гъэнэфэгъэнхэ фае. Министрэм зэрильытэрэмкІэ, социальнэ зэфэныгээмкІэ шъхьа-Ізу щытыр ильэс пчъагъзу Іоф зэрашІагъэм, лэжьапкІэм ыкІи страховой тынхэу атыгъэхэм атегъэпсыкІыгъэу куп зэфэ--еІшыфоІ едеахеха мехфаахаш хэм пенсиехэм яхьыл Гэгъэ зэ--ытоатеатк дехеатынытыф едеф

гъэнхэр ары. ЗэхъокІыныгъэхэм ауж пенсиехэр къызэралъытэщтхэ шІыкІэр джы хэбзэ ІофышІэхэми, зыми емыпхыгъэ экспертхэми тэрэзэу къаІон алъэкІырэп. Пенсиехэм къэлъытакІзу яІзщтыр загъэнэфэщтыр къихьащт 2013-рэ илъэсым ибэдзэогъу ехъулІзу ары ныІзп. Ау екІолІэкІэ шъхьаІэу ІэубытыпІэ ашІыщтыр джы нафэ къэхъугъ. Шыфым ратышт пенсиер елъыестеГифоІ, меІзпьажел тшестыт ильэс пчъагъэу иІэм ыкІи страховой тынхэу ытыгъэхэр зыфэдизым. Стратегиехэм язэхэгьэуцуакІохэм зэральытэрэмкІэ, агьэнэфэгьэ ильэс пчьагъэм фэдиз (илъэс 35-рэ) ІофшІагъэ зиІэхэм ыкІи хэгъэгум илъ гурыт лэжьапкІэм фэдиз къэзыгъахъэщтыгъэхэм пенсиеу афагъэуцущтыр лэжьапкІ у яІагъэм ипроцент 40-м нахь мэкІэн ыльэкІыщтэп. Ащ -ысуж нэмын Тиымен жуы далъытэщтхэм Іофыр афэкІожьы. ГущыІэм пае, цІыфым стажым къыригъэхъугъэмэ ыкІи илэжьапкІэ иныгъэмэ, ипенсие нахь иныщт. ДжырэкІэ нафэу щытэп процентхэри, Іахьхэр зэрэзэтегощэгъэщтхэ шІыкІэри. Ау непэ нафэу щытыр пенсие икъу цІыфым ратыным фэшІ ІофшІэгъэ илъэс пчъагъзу иІэн фаер зыфэдизыр ары. Ар, къызэрэт Гуагъэу, илъэс 35-у агъэнэфагъ. А илъэс пчъагъэм къызэрэщыуцугъэхэр теубытагъэ хэлъэу Ольга Голодец Общественнэ палатэм къыщиІуагъ.

ПенсиехэмкІэ фондым ІэкІэль къэбархэм нафэ къызэрашІырэмкІэ, ыныбжь къэси пенсием кІонэу охъуфэ цІыфым ІофшІэгъэ пІальэу иІэр илъэс 33-м нэсы. Апэ ІофшІэгъэ пІалъэр илъэс 40-м нэсэу гъэпсыгъэн фаеу къа Гощтыгъ. Ау

проектым тегущыІэхэ зэхъум, профсоюзхэми, экспертхэми ащ фэдэ екІолІакІэм дырагъэштагъэп. ГущыІэм пае, бзылъфыа мехестиностиоІшк мехест пІальэр адиштэн ыльэкІыщтэп. Сабый къызыфэхъугъэм зэрэестеІшфоІ идеатып естысыш илъэсхэм фыхальытэ нахь мышІэми, пенсиехэмкІэ фитыныгъэу иІэхэр икъу фэдизэу а пІальэм зэІугьэкІагьэ щыхьухэрэп. Мы Іофым тегущы Іэхэ зэхъум, Урысые Федерацием и Президент ІофшІэгъэ пІальэмкІэ ильэс 35-м къыщыуцугъэныр игъоу ылъэгъугъ.

ЗэхъокІыныгъэу ашІыщтхэм зыкІэ ащыщ ПенсиехэмкІэ фондым илъэс къэс пенсиехэм апае цІыфым мылъкоу зэІуигъэкІагъэр зыфэдизыр ыкІи ар къыздикІыгъэр къизыІотыкІырэ письмэхэр зэрафигъэхьы--ыТықтық ажеТымыш дестытшы щтыр. Ащ ехьылІэгъэ законопроект агъэхьазырыгъ. УФ-м финансхэмкІэ и Министерствэ идепартамент ипащэ игуадзэу Андрей Воронцовым къызэриІуагъэмкІэ, ПенсиехэмкІэ фондым илъэс къэс письмэ миллион 80 афегъэхьы. А Іофым пае хъарджэу ашІырэр сомэ миллиарди 2,4-м ехъу. Джы а мылькур къагъэнэжьыщт, цІыфхэм ясчетхэм атырагощэжьыщт.

Шъыпкъэ, письмэхэр афамыгъэхьыжьыщтхэу зэрагъэнэфагъэм къикІырэп Іоф зышІэхэрэм ясчетхэм мылъкоу ащызэІукІагъэм ехьылІэгъэ къэбархэр алъамыгъэІэсыжьыщтхэу. ПенсиехэмкІэ фондым ипресскъулыкъу ипащэу Станислав Дегтяревым зэрилъытэрэмкІэ, письмэ шІыкІэкІэ къэбархэр альыбгьэІэсынхэр джырэ уахьтэм къытырэ амалхэм адиштэжырэп. Пенсием пае цІыфым мылькоу зэІуигъэкІагъэр зыфэдизыр къэралыгъо фэІо-фашІэхэмкІэ портал зыкІэу Интерне--еатлы неІшеа-пидек еІммеІи мыт кІыщт. Ащи изакъоп. ПенсиехэмкІэ фондым икъутамэу цІыфыр зыщыпсэурэ чІыпІэм щыІэм екІуалІэмэ, ащ тхыгъэ шІыкІэкІэ ищыкІэгъэ къэбархэр къыщыратыщтых.

ТыкъызытегущыІэгъэ зэхьокІыныгъэхэу агъэхьазырхэрэр тапэкІэ зыныбжь къэсынышъ, пенсием кІощтхэр ары зэхьылІагъэхэр. Адэ джы пенсием шыІэ цІыфхэм а зэхьокІыныгъэхэм шІуагъэ къафахьыщта, хьаумэ икІэрыкІэу пенсиехэр къафалъытэжьыхэзэ къаратырэм къыщыкІэщта? Ащ джэуап къезытыжьын джырэкІэ щымыІэнкІи мэхъу, зэхъокІыныгъэхэр джыри рагъэжьагъэгохэпышъ. Къэнэжьырэр къэхъущт-къэшІэщтым тежэныр ары.

СЭХЪУТЭ Нурбый.

# Іофтхьабзэу «ЛъэсрыкІу»

2012-рэ илъэсым чъэпыогъум и 20-м къыщегъэжьагъэу и 30-м нэс пэшІорыгъэшъ Іофтхьабзэу «ЛъэсрыкІу» зыфиІорэр республикэм щык Іуагъ. публикэм щаукъуагъэу гъогу-ЛъэсрыкІохэр зыхэфэрэ хъугъэеІлам ахын еагы мекеагы шакы мекеагы

шІыгъэныр ары ащ пшъэрылъ шъхьаГэу иГагъэр. МэзипшГым къыкІоцІ гъогурыкІоным ишапхъэхэр гъогогъу 5984-рэ респатруль къулыкъум ыгъэунэфыгъ, лъэсрыкІохэм гъогогъу 574-рэ шапхъэхэр аукъуагъэх.

ЛъэсрыкІохэр зыхэфэгъэ хъугъэ-шІэгъэ 92-рэ агъэунэфыгъ, ежьхэм ялажьэкІэ къэхъугъэхэм япчъагъэ 39-рэ. Ахэм нэбгырэ 13 ахэк Годагъ, нэбгырэ 29-мэ шъобж зэфэшъхьафхэр атещагъэхэ хъугъэ. Зэфэхьысыжьхэм къызэрагъэлъагъорэмкІэ, гъогурыкІоным ишапхъэхэр лъэсрыкІохэм зэрамыгъэцакІэрэм, амыгъэнэфэгъэ лъэс зэпырыкІыпІэхэм ахэр ешъуагъэу къызэратехьэхэрэм тхьамык Гэгъуабэ къак Гэ-

Адыгэ Республикэм хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ и Министерствэ гьогурык Іоныр щынэгьончъэнымкІэ иинспекцие лъэсрыкІохэми, водительхэми сакъыныгъэ къызыхагъэфэнэу, шапхъэу щы Гэхэр амы укъонхэу къяджэ. Джащыгъум шъори, гьогум къыжъудытет цІыфыми ящыІэныгъи, япсауныгъи къэшъуухъумэщт.

> Ю.МАНЖУРИНА. Полицием икапитан.





Іофтхьабзэм пэублэ гущыІэ къыщишІызэ, мы илъэсыр къызихьагъэм къышегъэжьагъэч якъулыкъу Іоф зэришІагъэм изэфэхьысыжьхэм Д. Ткаченкэм ягугъу къышІыгъ. Ащ къызэриІуагъэмкІэ, 2012-рэ илъэсым имэзибгъоу пыкІыгъэм хьыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и ГъэІорышІапІ у Адыгеим щыІ эм зэкІэмкІи зэхифын фаеу Іоф мини 186-рэ фэдиз ІэкІэлъыгъ. А уахътэм къыкІоцІ сомэ миллион 387,5-рэ къызэкІагъэкІожьыгъ. ЗэрэхъурэмкІэ, мэзибгъум пристав пэпчъ гурытымкІэ сомэ миллиони 3,4-рэ къызэкІигъэкІожьын ылъэкІыгъ. Джащ фэдэу уполномоченнэ къулыкъухэм алъэныкъокІэ тазырэу сомэ миллион 19,6-м хьыкум приставхэм къырагъэгъэзэжьыгъ ыкІи бюджетым рагъэхьажьыгъ. Хьыкум актхэм зафэбгъазэмэ, сомэ миллион 310-рэ къызэкІагъэкІожьыгъ. Мы ильэсым къыщегъэжьагъэу сабыйхэм алъэныкъокІэ чІыфэ зытелъхэм ыкІи зимылъку зышІокІодыгъэхэм афэгъэдехебаахтфо Нуахыаг еалыах джы хьыкум приставхэм къаратыжьыгъ. 2012-рэ илъэсым имэзибгъу пштэмэ, чІыфэхэм ыкІи мылькоу ашІокІолыгьэхэм къарагъэгъэзэжьынэу лъыхъон Іоф 282-рэ приставхэм зэрахьагъ.

### Дмитрий Григорий ыкъор, «цыхьэшіэгъу телефоным» игугъу къытфэпшІыгъэмэ дэгъугъэ. Ащ зыкъыфэзыгъазэхэрэр сыд фэдэ Іофыгъоха анахьэу зыгъэгумэк Іыхэрэр?

– Хьыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и ГъэІорышІапІ у Адыгеим щыІ эм дэжь чэщи, мафи Іоф зышІэрэ «цыхьэшІэгъу телефоныр» къыщызэІутхыгъ, ащ иномерыр **52-71-30-рэ.** Ащ ишІуагъэкІэ хэти ГъэІорышІапІэм епхыгъэу зыгъэгумэк Іырэ уптшы кәтін ехнытыға дехеІн «ЦыхьэшІэгъу телефонымкІэ» къытІэкІэхьэрэ къэбархэр зэкІэ журналым датхэх, нэужым ахэр зэхэтэфых. 2012-рэ илъэсыр къызихьагъэм къыщегъэжьагъэу «цыхьэшІэгъу телефонымкІэ» зэкІэмкІи нэбгырэ 44-мэ зыкъытфагъэзагъ. Анахыбэу ахэм яупчІэ зыфэгъэхьыгъэр физическэ ыкІи Хыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и Гъэ Іорыш Іапі эу Адыгеим щы Іэм имэфэкі ыкіи 2012-рэ илъэсым имэзибгъу Іофэу ышІагъэм, тапэкіэ пшъэрылъэу зыфигъэуцужьыхэрэм афэгъэхьыгъагъ АР-м ихьыкум пристав шъхьа ву Дмитрий Ткаченкэм бэмышізу къытыгъэ пресс-конференциер. Республикэм ижурналистхэр зыгъэгумэкіырэ упчіэхэр ащ фагъэзагъэх, игъэкІотыгъэу джэуапхэри агъотыжьыгъэх.

юридическэ цІыфхэм ахъщэхэр къаІыхыжьыгъэнхэр ары. Яфитыныгъэхэр аукъуагъэхэу, хьыкум приставхэр къолъхьэ тын-Іыхыным хэщагъэхэу зы хъугъэ-шІагъи къытІэкІэхьагъэп. Ащ нэмыкІэу, «автоматическэ секретарыр» мэлажьэ. ГъэІорышІапІэм икъэбар-



# ЧІыфэхэр

# къаугъоижьых

льыгьэІэс къулыкъу иномерэу гъуагъ ыкІи «шъхьэшъо пэІо ишъхьэгъусагъэм сабыйпІуп-**52-74-75-мкІ**э цІыфхэр къызытеохэкІэ, Адыгеим ихьыкум пристав шъхьаІэ ыкІи ащ игуадзэхэр цІыфхэм защыІукІэхэрэ уахътэр зэрагъэшІэн, зырагъэтхын алъэкІыщт.

- Хьыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу иІофышІэхэм «шъхьэшъо пэlо уцышъор» ащыгъынымкІэ мыгъэ апэрэу квалификационнэ ушэтынхэр зэхащагъэх. Ащ шъухэлэжьагъа ыкІи сыда къэбгъэлъэгъон плъэк і ынэу шъуи-Іэхэр?
- Мыгъэ УрысыемкІэ апэрэу ащ фэдэ ушэтынхэр рагъэкІокІыгъэх. Унашъоу щыІэм ельытыгьэу хьыкум приставхэр физическэ, боевой ыкІи медицинэ ухьазырыныгъэу аІэкІэльымкІэ зэрагъэнэкъокъугъэх. «Шъхьэшъо пэІо уцышъор» зыфагъэшъуашэхэрэр анахь ухьазырыныгъэ дэгъу къэзыгъэлъэгъорэ хьыкум приставхэр арых. Адыгэ РеспубликэмкІэ хьыкум пристав нэбгыри 8 фэдиз мы ушэтынхэм ахэлэжьагъ. Зэнэкъокъум хэлэжьэгъэ В. Лукиным ухьазырыныгъэ дэгъу къыгъэлъэ-

упышьор» шыгьын ыльэкІынэу Іизын къыратыгъ. ЗэкІэмкІи ушэтынхэм УФ-м ишъольыр зэфэшъхьафхэм къарыкІыгъэ хьыкум пристав 96-рэ ахэлэжьагъ. Ахэм ащыщэу нэбгыри 8-мэ ушэтынхэр дэгъоу акІугьэх. Лъэшэу тигуапэ хъугъэ Адыгеим икІыгъэ хьыкум приставыр анахь дэгъухэм зэрахэхьагъэр ыкІи ащ фэдэ Іизын къызэрэратыгъэр.

- Сабыйпlупкlэм ылъэныкъокіэ чіыфэ зытельхэм къаlыхыжьыгъэным хьыкум приставхэм чанэу Іоф дашіэ. Зэшъхьэгъусагъэхэр зэхэхьажьыгъэхэу хьыкум приставхэм язэфэхьысыжьхэм къахэфагъа?
- Хьыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и ГъэІорышІапІ у Адыгеим щыІ эм Іоф ешІэфэ ащ фэдэ хъугъэшІагъэ мымакІэу къыхэфагъ. Зэшъхьэгъусэхэр зэшІужьых ыкІи унагьо зэдашІэжьы. Ащ хьыкум приставхэм яшІушІагъи хэлъ. ГущыІэм пае, 2012-рэ илъэсым хьыкум приставхэм яотделэу Мыекъопэ районым щыІэм зыныбжь имыкъугъэ шъэожъыем янэ

кІэ къыригъэты шІоигъоу тхыль къыІэкІэхьагъ. Хьыкум приставэу Л.В. Голик мы Іоалифенуетли егифихес фиф хъулъфыгъэм зыми Іоф зэрэщимышІэрэр ыкІи ешъоным зэрэпыщагъэр. Хьыкум приставым хъулъфыгъэр отделым къыригъэблагъи сыхьатитІо дэгущыІагъ. Ащ гуригъэІуагъ ежь зэшъхьэгъусэхэр зэрэзэгурымы Іохэрэмк Іэ сабыим лажьэ зэримыГэр, ишъэожъые зэрипІун, зэрифэпэн, ищыкІагъэр ригъэгъотын зэрэфаер. ЗэдэгущыІэгъум икІэух хъулъфыгъэм фигъэпытагъ сабыйпІупкІэр игъом къызимытыкІэ уголовнэ Іоф къыфызэІуахын зэралъэкІыщтыр. Нэужым хъулъфыгъэр зыдэ--енеат етахо уеІшыма деІыш фагъэкІэ агъотыгъэп. КъызэрэчІэкІыгъэмкІэ, наркологическэ диспансерым ащ зыщигъэхъужьыгъ. Нэужым ІофшІапІэ Іухьи, ишъхьэгъуси ешІу-

 Хьыкум приставхэм якъулыкъу ыпэкІэ лъэкІуатэ, хэхъоныгъэхэр ешіых. Гъзіорышіапіэмкіэ Интернет-сайт хэхыгъэ шъуијэу ащ

### цІыфхэм зыфэе къэбарыр къырахын алъэкІышт...

- Ары, Интернет-сайтым Іоф ешІэ, хэхьоныгъэхэр иІэх, ренэу едзыгъохэр кІзу хэтэгъахьэх. КъэІогъэн фае «Банк данных исполнительных производств» зыфиІорэ едзыгъо тисайт зэриІэр. Хэт щыщи ащ зихьэкІэ, хьыкум приставым иІофшІакІэ зыфэдэм зыщигъэгъозэн, уасэ фишІын ылъэкІыщт. Ащ нэмыкІэу, зыгъэгумэкІыхэрэр, еплъыкІзу яІзме ехе Ішы вы фо І шым фо къафагъэнэнхэ, къэбархэм защагъэгъозэн алъэкІыщт. Нэбгырэ пчъагъэу тисайт къихьэрэмкІэ къэпІон плъэкІыщт а шІыкІэр бэмэ зэрагъэфедэрэр.
- Исполнительнэ производствэкіэ заджэхэрэм сыд фэдэ лъэныкъоха къыхиубытэхэрэр, нахьыбэу къаІэкіахьэхэрэр сыд фэдэхэр ара ыкіи процентхэмкіэ тхьапша зэрэхъурэр?
- Хьыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и ГъэІорышІапІ у Адыгеим щыІ эм зэхифын фаеу Іоф мини 119,5-рэ джырэ уахътэ ІэкІэлъ, ащ щыщэу процент 41,6-р административнэ тазырхэм япхыгъэх. ЯтІонэрэ чІыпІэм щыт страховой тынхэм ягъэцэкІэн, ар процент 17,8-рэ мэхъу. Ящэнэрэ чІыпІэр аубыты хьакъулахьхэм ыкІи къаугъоихэрэм, ахэр процент 14,4-рэ мэхъу.
- Джырэ лъэхъан хьыкум приставым сыд фэдиз Іофа зэхифын фаер, сыд фэдэ районхэр ара гъэцэкІэнхэр зыщынахьыбэр ыкІи зыщынахь макІэр?
- Илъэс къэс гъэцэкІэн документэу хьыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и Гъэ-ІорышІапІ у Адыгеим щыІ эм къыІэкІахьэрэм ипчъагъэ нахьыбэ мэхъу зэпыт. Мы илъэсым имэзибгъу пштэмэ, зы хьыкум приставым тефэу гъэцэкІэн производствэ 1631-рэ ыпшъэ илъыгъэу мэхъу. ЗикъулыкъукІэ анахь ІофшІэныбэ зыпшъэ дэлъыр Мыекъопэ къэлэ отделым ихьыкум приставхэр, анахь макІэр Шэуджэн район отделыр арых.

КІАРЭ Фатим.

### ПЕНСИЕХЭМКІЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ

# ухэлъхэр

Я 3-рэ нэкіубгъом тхыгъэу ишъулъэгъуагъэм упчізу къыщыдгъэуцугъэм пэджэжьы поми хъущт мы къэбар кіэкіыр.

Социальнэ-ІофшІэн зэфыщытыкІэхэмкІэ Урысые бгъчиш комиссием чъэпыогъум и 26-м иІэгъэ зэхэсыгъом къыщыгущыІэзэ, Урысые Федерацием ІофшІэнымкІэ ыкІи социаль--иними еІмехестыностех ен стрэ игуадзэу, статс-секретарэу Андрей Пудовым къызэриІуагъэмкІэ, министерствэм егъэнафэ лэжьапкІзу яІэр зыфэдизым елъытыгъэу Іоф зышІэрэ пенсионерхэм пенсиехэр ятыгъэнхэм шІыкІэу пылъы-

щтыр къызщыІогьэ федеральнэ закон зэхагъэуцонэу. Къихьащт 2013-рэ ильэсым игъэмафэ ехъул Тэу документыр хьазыр хъущт. Пенсиехэр ятыстэнхэм шІыкІэу пылъыщтыр ІофшІэнымкІэ бэдзэршІыпІэм епхыгъэ экономистхэмрэ экспертхэмрэ агъэхьазырынэу шыт.

ЫпаІокІэ къатыгъэгъэ къэбарым къыщиІощтыгъ Іоф зышІэрэ пенсионерхэм лэжьапкІзу яІэр зыфэдизым елъы-

тыгъэу пенсиехэр зэраратыщтхэ шІыкІэр зыгъэнэфэрэ федеральнэ закон 2013-рэ илъэсым игъэмафэ ехъулІэу зэхагъэуцон гухэлъ ІофшІэнымкІэ ыкІи социальнэ хэхьоныгъэхэмк Э Министерствэм зэрэщагъэнэфагъэр. Социальнэ ІофыгъохэмкІэ вице-премьерзу Ольга Голодец иаппарат къытыгъэ къэбарым къызэриІорэмкІэ, Іофыр зыфэкІожьырэр къэралыгъом афигъэуцугъэ социальнэ тыным фэдэ пчъагъэкІэ нахьыбэу къэзылэжьырэ пенсионерхэр ары зипенсие къагъзуцунзу агъзнафэхэрэр. «ЩыІэкІэ амал тэрэз иІэ шІоигъоу сомэ мини 10 -

рым пенсие сомэ мини 10-у ратырэр Іихыжынэу зыми гухэлъ иІэп», — щыхагъэунэфыкІыгъ вице-премьерым иаппарат. Сыдэу щытми, гухэлъхэр агъэнэфагъэх, ау ахэм шы--ые еІкдыш еІпыІР местынеІ хъущтыр къэсынкІэ охътэ дэхэкІае шыІ.

Тырыгъозэным фэшІ зы щысэ дгъэфедэн тлъэкІыщт. Непэ Урысыем пенсионерэу нэбгырэ миллион 38-рэ ис. Ящэнэрэ пэпчъ Іоф ешІэ.

#### УФ-м ПенсиехэмкІэ ифонд и Адыгэ республикэ Къутамэ ипресс-къулыкъу.

Редакциер. ІэкІыб хэгьэгухэм зэращыгьэпсыгьэм фэдэу, узэрыпсэун плъэк Іыщт пенсие Урысыеми щараты-

20 къэзыгъэхъэрэ пенсионе- штыгъэмэ. къин кІэхъопсыхэрэр зэрэмэкІэ дэдэр хэти къыгурыІощтыгьэ. Къытльы Гэсырэ къэбархэм нафэ къызэрашІырэмкІэ, ІэкІыб хэгъэгу пенсионерхэм загъатхъэзэ яжьышьхьэ агьакІо, ІэкІыб хэгьэгүхэр къакІухьанхэ, заплъыхьан, зэрэфаехэу загьэпсэфын альэкІы. ЧІыопс льэныкьомкІэ зынахьыбай щымыІэ тихэгьэгушхо зэгорэм аш фэдэ щыІэкІэ амал иІэ хъунэу къызышІогъэшІыгъуай. ЩыІэныгъэм къытырэ адырэ фэныкъоныгъэхэр хэгъэкІхэри, пенсиеу цІыфым ратырэр коммунальнэ фэГо-фашГэхэмрэ гьомылапхьэхэмрэ афекьу кьодый. Ащ льыкІэзымыгьахьэхэрэри шыІэх.



# Хъулъфыгъэхэм я Дунэе маф

я Мафэ тыдэкІи игъэкІотыгъэу щыхагъэунэфыкІы. Ахэр нэгушІох, насыпышІох, лъфыгъэхэм, Іахьылхэм, шы-шыпхъухэм яжэх, гущыГэ дэхабэ афаГо, шІухьафтынхэр апагьохых.

Адэ хъулъфыгъэхэр? Ахэми де мэфэ гъэнэфагъэ зэрямы Тэр ыкІи ар зэрэхамыгъэунэфыкІырэр зыгу къеорэр макІэп. А

Илъэс къэс бзылъфыгъэхэм зэфэмыдэныгъэу хъулъфыгъэмрэ бзылъфыгъэмрэ азыфагу дэльыгъэр мыгъэ щегъэжьагъэу щагъэзые. Хъулъфыгъэхэми джы мэфэкІ яІ — ар чъэпыогъум иапэрэ шэмбэт маф, тызыхэт илъэсым -— чъэпыогъум и 3-р ары.

СССР-м и Президентыгъэу Михаил Горбачевым ыпкъ къикІыкІэ, венскэ магистранэ щыІэмрэ къыдырагъашти, шъхьэгъусэхэм, ныбджэгъу-Дунэе организациехэри къыхэлажьэхи хъулъфыгъэхэм я Мафэ щыІэ хъугъэ.

МэфэкІ мафэм бзылъфыгъэр зэрэбгъэгушІощтыр, ыгу къызэрэдэпщэещтыр бэшІагъэ зытшІэрэр. Хъулъфыгъэхэм сыда адэ агу нахь рихьыщтыр? ЗэкІэмэ апэу бзыльфы-

тымрэ ООН-м икъутамэу Ве- гъэхэм — ныхэм, пхъухэм, хэм, ІофшІэгъухэм ахэр ащымыгъупшэхэу афэгушІохэмэ

> Ахэр, бзылъфыгъэхэм афэдэу, шІухьафтын цІыкІу пстэуми агъэгушІощтых, ау нахь ягопэщтыр зэрагъэлъапІэхэрэр, уасэ зэрафашІырэр, шІу зэралъэгъухэрэр бзылъфыгъэ

хэм ашъхьэкІэ араІохэмэ арын

МэфэкІыр къэхъугъэ къодый. КъэхъугъакІэм фэгушІохэу хабзэ. Тэри хъулъфыгъэхэм я МафэкІэ тафэгушІо, ар нэмыкІ мэфэкІхэм ахэтэтхэ.

ШъуафэгушІу ямафэкІэ хъуеІк ефаМ едеф шА мехестыфат зэрэхъугъэр джыри зымышІэхэрэр нахьыб, арышъ, непэ илыягъэу ахэр жъугъэгушІо-

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

# ТлъэкъуацІэхэм якъэІуакІ, ятхыкІ

(КъызыкІэлъыкІорэр шышъхьэІум и 25-м къыдэкІыгъэ номерым ит).

Сабаноков — Сэбаныкъу /Шъэбэнэкъу?/; Савв — Шъау; Савсорук — Саусэрыкъу; Сажо — Шъажъо; Самогов – Сэмэгу: Сапиев — Сапый; Сахтарьек — Сэхъутэрыекъу; Семен — Семэн; Сергусе /Сергус, Серкуш/ — ЦІэр-/Сет/ — Сетэ /Сет?/; Сиджах - Сынджыхь /Онджыхь?/; Сизо — Шъыжъы; Сиотоков /Сиатоков/ — Шъэотыкъ; Ситкин — Ситкин; Ситов — Ситэ; Сихаджок — Сихьаджэкъу; Сиюхов — Сихъу; Сканчибасов — ШхончыбашІ; Совбков — Шъэупакъ /ШъэобыкІу?/; Совмен — Шъэумэн; Совмиз — Шъоумыз; Совозу — ШъэошІу; Сооброков – Шъэубрэкъу /Шъэобрэкъу?/; Сообцоков — ШъэуапцІэкъу; Сохт — Сэхъутэ /Сэхъут?/; Сташ — СтІашъу; Султан /Султанов/ — СултІан; Супако — ШІупакІо; Схабо — Шъхьабэ; Схакумидов /Схакумид/ — ШъхьакІомыд?/; /ШъхьэкІомыд?/; Схаляхо /Шхалахов/ — Шъхьэлахъу; Сханук — Шъхьэныкъу; Схаплок — Шъхьаплъэкъу; Схап-Схарвалок /Схарволок/ — Шъхьэрыуалэкъу; Схатум — ШъхьэтІум; Схашок — Шъхьа-

Тазов — Тазэ; Таймасуков /Таймасук/ — Таймэсыкъу; Таймез — Таймэз: Такаш — Тэкъаш; Тамбиев — Тамбый; Тамукай — Тэмыкъуай; Тариков — ТІарикъ; Татлок -Талъэкъу /ТІалъэкъу?/; Татижев — ТІатІыжъ; Татлюстен — Талъэустэн; Таус /Та-усов/ — Таус; Тахтамир — Тэхъутэмыр; Тахтамруков — Тэхъутэмырыкъу; Тахумов — Тэхъум; Тачахов /Тачах/ — Тэчэхъу, Ташу /Тешев, Тес/ — ТІэшъу; Темзоков /Темзок/ — Темзэкъу; Темизок — Тымыжъэкъу/ ТІымыжъэкъу?/; Темрюк /Темрук/ — Темрыкъу /Темырэкъу?/; Тетер /Татаров/ — Тэтэр; Теучеж — Теу-

цожь; Тлемешок — ЛІымыщэкъу; Тлепцежев — ЛъэпцІэжь /ЛьэпцІэжьыкъу?/; Тлепцеруков — ЛьэпцІэрыкъу; Тлепцерше /Тлепцеришев/ — ЛъэпцІэрыш: Тлепцоков /Тлепцок/ — ЛІыпцІэкъу /ЛыпцІэкъу?/; Тлепшук /Тлепсук, Тлепшуков/ — Лъэпшъыкъу; Тлеуж — Лы ужъу; Тлесток ЛІышІтэкъу; Тлехас — ЛІыхас); Тлехатук — Льэхь-Іушьэ /ЦІэрІушь?/; Сетов тыкъу /Льэхьэтыкъу? Льэхьэтыгъу?/; Тлехузок — ЛІыхъужъыкъу /ЛІэхъужьэкъу?/; Тлехурай — ЛІыхъурай; Тлехусеж /Тлевцежев/ — ЛІэхъусэжъ; Тлехуч — ЛІыхъукІ; Тлецери — Лъэцэр; Тлецерук /Тлецеруков/ — Льэцэрыкъу; Тлиап — ЛІыІапІ; Тлий — ЛІый /ЛІые?/; Тлипий /Тлипиев/ — ЛІыпый;

Тлипцев — Лыпц Э/Лыц Э?/; Тлиф — ЛІыф /ЛІыфы?/; Тлиш /Тлишев/ — ЛІышэ /ЛІыш?/; Тлюстен — Лъэустэн; Тлюстангелов — Лъэустэнджэл; Тлюстанкулов — Лъэустэнкъул; Тляшев — Лъащэ; Тляшок — Лъащэкъу; Тов — Тэу; Ток — Ток /Тэкъу?/; Тох - Тэхъу /ТІэхъу?/; Трам /Трамов/ — Трам /Трамыкъу?/; Трахов — Трахъу /Тырахьо?/; Триш — Трыщ /Трыш?/; Тугов Тыгъу; Тугуз — Тыгъужъ; цежук — ШъхьапцІэжъыкъу; /Туко — Тыкъо /Тыко?/; Туов /Ту/ — Тыу; Тульпаров — Тулпар; Турк /Турков/ — Тырку; Туркав — Тыркуау; Туркумук – Тыркумыкъу; Тутаришев — Тутарыщ; Тухтаров -Тыхъутар; Тхаганов — Тхьагъан; Тхагапсо /Тхагапсов/ — Тхьэгъэпсэу /Тхьагъэпсэу?/; Тхагушев /Тхагус, Тхагуш/ — Тхьагъушъ; Тхьафеш /Тхазифеш, Тхазфешев/ — ТхьазыфэшІу; Тхайшаов — Тхьайшъау; Тхакумашев — Тхьа-кІумащ; Тхамафоков — Тхьамэфэкъу; Тхаркахо /Такахо/ -Тхьаркъуахъо /Тхьэркъуахъо/; Тхатль /Тхатель/ — ТхьалІ; Тхитлянов — Тхьалъанэ /Тхылъанэ?/; Тхуго — Тхыгъо.

Уджуху — Уджыхъу; Удычак — УдыкІаку, Уетлев — УелІыкъу; Ужбаноков — Ожъубанэкъу; Укол — Укъул /Укъол?/; Унароков — Унэрыкъу /Унэрэкъу?/; Упчажоков Хацуков — ХьацІыкІу; Ха-УпчІэжьэкъу; Ураков — Уракъ; Урусок /Урсок/ — Урысэкъу /Урысыкъу?/; Усий /Ушиев/ — Ушъый; Устов — Устэ; Усток — Устэкъу; Ушхо — Ушъуху /Ущху?/; Уэтлев — 0елІ.

Хабаху /Хабахумов, Хабох, Хабохов/ — Хьабэхъу; Хабрачо — Хьабрацу; Хавдок — Хьаудэкъу; Хагундоков — Хьагъундэкъу; Хагуп /Хагупов/ – Хьагъуп; Хагуров /Хагур/ — Хьагъур; Гадагатль /Гадагатль, Хадагатль/ — ХьэдэгъалІ; Хадже — Хьаджэ; Хаджебиеков — Хьаджэбыекъу; Хаджиев — Хьаджый; Хадипаш /Хадпаш, Хадпашев/ — Хьадыпашъу /Хьадпашъу?/; Хажауков /Хажаук, Хажоков/ Хьажэукъ; Хажмаков — Хьажъмакукъу /Хьажъмакъ?/; Хазешук — Хьазэщыкъу; Хакуз /Хакужев/ — Хэкужъ; Хакуй — Хьакъуй; Хакунов — Хьакъун; Хакурате — Хьахьуратэ; Хакуринов — Хьакурын; Хакуч — ХьакІуцу; Хьалащт; — Хьэлащтэ; Халиль /Халил/ — Хьалил; Халиш – Хьалыщ; Хамирзоков — Хьамырзэкъу; Хамичев — Хьамыцу; Хамтаху — Хъамтэхъу; Хамхоков — Хьамхъукъу; Хан Хъан; Ханапов — ХьанапІэ; Ханахок — Хьэнахэкъу; Ханаху — Хьанэхъу; Ханашхок — Хьэнашхъокъу; Хапай /Ха-паев/ — Хьэпай; Хапасеж — ХъупІэшъэжъ; Хапачев — ХьапакІ; Хапепх /Хапапхи, Хапепхов — Хьапэпх /Хьапэпхы?/; Ханий — Хьапый; Хапишт /Хапиштов/ — Хьапыщт; Харате — Хьэратэ /ХьэратІэ/; Хараху — Хьарэхьу; Харту— Хъыртыу; Хасанов — Хьасанэкъу; Хатамов — ХьатІам; Хатанов — ХьатІан; Хатауз – Хъатыужъ; Хатит — Хьатит; Хатков — Хьаткъу; Хатукай — Хьатикъуай /Хъатикъоемыкъу?/; Хатуов — Хьатыу; Хатхе — Хьатх; Хатхоху /Хатхох/ — Хьатхъохъу; Xaxoв /Xax, Xaxo/ — Xьaxъу; Хахузок /Хахузоков/ — Хьахъужъэкъу; Хахук /Хахуков/ — Хьахъукъу; Хацаков —

чак — ХьэкІаку; Хачегогу — ХьакІэгьогъу; Хачеифов — ХьакІэиф; Хачемизов — ХьакІэмыз; Хачемуков— ХьакІэмыкъу /ХьакІэмыкІу?/; Хачецуков — ХьакІэцІыкІу; Хачмамук /Хачмамуков/ — Хьачмэмыкъу; Хачмафов /Хачмахов/ — ХьакІмаф /ХьакІмафэкъу? ХьакІмафкъо?/; Хашаов — Хьашъау; Хашир /Хаширов/ — Хьащыр; Хашханок — Хьэшхъуанэкъу; Хваржев — Хъуаржъэ /Хъуаржъо?/; Хеж — Хэжъ; Хейшхо – Хэшх, Хэишхо; Хизетль – ХыдзэлІ; Химишоков — Хъымыщыкъу /ХъымІэщкъу?/; Хлечас — ЛъэкІас; Ходжаев /Хаджаев/ — Хъоджай; Хокон /Хоконов, Хаконов/ — ХъокІон; Хоретлев /Харетлев, Хоретль/; ХъорэлІ; Хоретлук /Харетлук/ — ХъорэлІыкъу; Хот — Хъот; Хотко — Хъоткъо /Хъотыкъу?/; Хуаде — Хъуадэ; Хуаджоков -Хъуаджэкъу; Хуадоков — Хъуадэкъу; Хуажев /Хуаз/ — Хъуажъ; Хуако — ХъуакІо; Хунагов — Хъунагу; Хунов /Хун/ — Хъунэ; Хурай — Хъурай; Хуратов — ХъуратІ; Хураш /Хурашев/ — Хъураш; Хурум /Хурмов/ — Хъурым; Хут /Хутов/ — Хъут; Хутим — Хъутим; Хутыз — ХъутІыжъ; Хушт /Хуштов/ — Хъушт; Хуштоков — Хъущтэкъу.

Цевгош /Цегошу/ ІогьошІу; Цеев /Цей/ — Цэй; Циев — Цые; Цергой — Цыргъой; Цикажуков — ЦокъэжъыІу /Цокъэжъыкъу?/; Цику — ЦІыкІу; Цикуниб -Ціыкіуныб; Цикушев /Цикуш/ — ЦІыкІушъ /ЦІыкІушъу?/; Цусха — Цушха /Цушъхьэ/.

Чале — КІалэ; Чамоков — Цуамыкъу; Чаноков — Пчаныкъу; Чатоков /Чатов/ — Чатэкъў; Чачух — КІакІыхъу; Челебий — КІэлэбый; Чембохов /Чембоху/ — Чэмбэхъу /Чэмбэхъукъу?/; Чемгуев — КІэмгуй; Чемсо /Чемишев/ — Чэмышъу; Чемче — ЧэмыкІ; Чениб — КІэныб; Ченишхов – КІэнышх; Чепсин — Цопсын; Хьацаку; Хацац — ХьэцІацІ; Черемит — КІэрмыт — Цуры-

мыт; Черен — Чэрэн; Чесебий /Чесебиев/ — Чэсэбый; Четажехов — Чэтэжъыхь; Четаов /Четао, Четав/ — Чэтау; Четашев — ЧэташІэ; Четух /Кетух/ — Чэтыухъу, Четыз — Чэтыжъ; Чеужев /Чеуж/— Чэужъ; Чеучев — ЦуукІ; Чиляп — Чылап, Чилегот — Чылэгъот; Чижев — Цужъ; Чиназиров — Чыназыр; Чирамов — КІырам; Чирг — КІыргъ; Чич /Чичев/ — КІыкІ; Чубит — ЦубытI; Чундоков — Цундэкъу; Чундышк /Чундышко, Чундышков/ — Цундышк; Чунтыжев — ЦунтІыжъ; Чутхакумов — ЦутхьакІумэкъу /ЦутхьакІумкьо/; Чуужев, Чеуж — Цуужъ; Чухо — Цухьо; Чуц — ШІуцІэ; Чушоков — Цущэкъу; Чуяко /Чуяков/ —

Шабан /Шабанов/ — Щэбан /Шэбан?/; Шагуч /Шагужев/ — Шагудж /Щагудж/; Шагундоков — Щагъундэкъу; Шадже — Шъуаджэ; Шаджоков /Шаджок/ — Шъуаджэкъу; Шаззо /Шашев/ — ЩашІэ; Шаков — ШакІо; Шантыз — ШъонтІыжъ; Шаов — Шъаукъу; Шапсугов — Шапсыгъ; Шариков — Щарыкъ; Шартан — Щэртан; Шеватлоков — ШъэолІыкъу; Шевацуков — ШъэоцІыкІу; Шегушев — Щыгъущ; Шеджашев — Шъэджашъ; Шемеджуков — Щэмэджыкъу; Шеожев — Шьэожь; Шерамук — Шэрэмыкъу; Шеуджен - /Шовгенов/ — Шэуджэн; Шехетль — Щэхэл /ШэхэлІ?/; Шиблаков /Шиблако/ — Шыблэкъу /Шыблакъо?/; Шехов — Шех /Щэх?/; Ширинок — Шырынэкъу; Шнахов /Снахо/ — Шъынахъу; Шичуях — Шыцоихь; Шишхок — Шышъхьэкъу; Шоотох – Шъэотэхъу; Шу — Шыу; Шумануков /Шуманук/ — Шумэныкъу; Шупашев — Шыупащ; Шхапацев — Шъхьэпац; Шхафижев — Шъхьафыжь; Шхачев — ШъхъакІэ; Шхачемуков – ШъхьакІэмыкъу; Шхумишхов — Шхъумышх; Шхурпаш /Шхурпашев/ — Шхъурпащ; Эльбашев — Елбаш /Іэлбаш?/ Эльдаров — Іэлдар; Энамерсок — Енэмырсэкъу; Энамуков — Инэмыкъу.

Яилов — Яил; Ягумов — Егъум /Ягъум?/; Яквашев /Якушев/ — ЕкІуашъ; Янок — Янэкъу; Яхутль /Яхутель, Яхутлев, Яхутль/ ЕхъулІ; Ячиков — ЯкІыкъу, /ЯкІэкъу?/.

ХЪУТ Казбек. Адыгэ Республикэм культурэмкІэ изаслуженнэ Іо-



### ЗИГЪО ІОФЫГЪОМ ЗЫЩЫТЕГУЩЫІЭГЪЭХЭ ІЭНЭ ХЪУРАЙ

Я 90-рэ илъэсхэм акіэм Краснодар краим ыкІи Адыгеим курдхэр ащыпсэухэ хъугъэ. Хэтрэ ціыф лъэпкъкіи ичіыпіэжъ икощыкіыныр, къыбгынэныр къин, емыгъэзыгъэр ащ аукъодыеу хахьэрэп. Ау сыдэу пшІына, курдхэм ащ фэдэ гумэкіыр зэхашіагъ. Джы илъэс 20-м къехъугъэу цІыф лъэпкъ зэфэшъхьафыбэр зыщызэдэпсэурэ Адыгеим курдхэри исых, япчъагъэкІэ мини 5-м лъыкіэхьэх. Ахэр анахь зэхэубытагъэу зыщыпсэухэрэр Красногвардейскэ районыр ары, мини 4-р мыщ щыІ, адрэ зы миныр республикэм и Мыекъопэ район — Восточные Сады, Хьаджэхъу, Тэхъутэмыкъое районымкіэ селоу Юсуповкэр ыкіи къуаджэу Пэнэжьыкъуае унэгъо заулэ (адыгабзэри орсэрэу ашіэ хъугъэу) адэсых.

Курд лъэпкъым ышъхьэ зэриІыгъыжьырэр анахьэу чіыгулэжьын-хэтэшіэныр ыкій аш къыкіэкіырэр зэригъэсатыурэр ары. Іэшъхьэ Іофшіагъэмрэ щэф-щэжьынымрэ къафахьырэ мылъкум ашъхьэ раіыгъыжьы — Іофшіакіох. Унагъохэр бын Іужъух — сабыи 3 — 7 зэрымыс ахэтэп. Ащ елъытыгъэу, ахэм арылъ хэбээ-унашъохэм ыкіи якіэлэгъэсакіэ



ягугъу пшіын фаеу мэхъу. Унэгъокіоціым нахыбэмкіэ курдхэр абзэкіэ щэгущыіэх. Урысыбзэр зыныбжь икъугъэ ны-тыхэм икъоу аlулъэп, ахэм ар зэрагъэшlэн ыкlи еджэнхэ амал я агъэп, ашъхьэ зэрэхахыжьыщтыр, ялъфыгъэхэр зэрамыгъэнэкіыщтхэр анахьэу ягугъугъэр. Ау непэ курдхэм къакіэхъухьэрэ ныбжьыкіэхэр охътакіэм

хэуцонхэр, хэзэгъэнхэр, ялэгъухэм афэдэхэу псэунхэр зэшіомыхыгъэмэ мыхъущт пшъэрылъ. Зыщыпсэухэрэ АР-м ищыІакІэ икъоу дырагъэштэныр, зы лъэныкъо горэкіи ар рамыщэхэу, нахьышіум фэкіорэ лъэбэкъухэр ашіынхэр, ащкіэ ящыкіэгъэ іэпы-Іэгъур ягъэгъотыгъэныр Іэнэ хъураем къыдилъытэщтыгъэх.

# ЗэдеІэрэмэ бгыри агъэкощы

кощыгъэхэу шыпсэухэрэ курдхэм ясабыйхэм гъэсэныгъэ ыкІи пІуныгъэ тэрэз ягъэгъотыгъэнымкІэ елжапІэ ыкІи кІэлэцІыкІу Іыгынп эхэм апашьхы Тофыгьоу къитаджэхэрэр» зыфиІорэм игъэкІотыгъэу тегущыІагъэх, шІэгъэн фаехэр рахъухьагъэх. Іофтхьабзэм кІэщакІо фэхъугъэхэр АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэрэ Адыгэ къэралыгьо университетымрэ арых. Зигъо ІофыгъомкІэ Іэнэ хъураем хэлэжьагъэх гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ министрэм игуадзэу Н. Кабановар, мы министерствэм иІофышІэ шъхьаІэу С. Ситимэр, Адыгэ къэралыгъо университетым ишІэныгъэлэжьхэр, Красногвардейскэ районым ит псэупІэхэу Преображенскэм, Еленовскэм, Садовэм, Белэм адэт еджап Гэхэм япащэхэр, АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкІэ и Министерствэ испециалист шъхьаГэу Хъ. Хьаткъор, университетым иаспирантхэм ащыщхэр.

Іэнэ хъураер къызэІуихыгъ ыкІи зэрищагъ искусствоведениемкІэ докторэу, АКъУ-м искусствэхэмкІэ и Институт ипрофессорзу А. Н. Соколовам. Курд лъэпкъыр АР-м исоцио-

Темэ шъхьа Гэу «**АР-м къэ-** культурнэ щы Гак Гэрэхэуцорэр ыкІи мы лъэпкъ купым зиужьыжьынымкІэ амалэу щыІэхэм ар кІэкІэу къатегущыІагъ. Курдхэм щы Іэк Іэ-псэук Іэ шапхъэхэу къэбзэныгъэм, псауныгъэм, шхэным икъоу анаІэ зэратемытым, гъэсэныгъэм уасэ зэрэфамышІырэм, якІалэхэр псынкІ у зыкъаІэтэу ІэпыІэгъу хъунхэм нахь зэрэпылъхэм, аныбжь мыуцузэ унагьо зэрарагъашІэрэм, зэІахьыл дэдэхэр къызэрэзэрэщэжьыхэрэм япхыгъэ гумэкІыбэмкІэ Іофы--пеап, ехнеалыхоІшеє дехоал къым деГэгъэн зэрэфаер къы-Іуагъ.

гущыІэр лъигъэкІотагъ АР-м ис курдхэм яобщественнэ организациеу «Агры» итхьаматэу Файзу Абдулаевым. Илъэпкъ пэкІэкІыгъэм итарихъ щыщ пычыгъо кІэкІэу къыІотагъ. Ау курд лъэпкъыр итэкъухьагъэу Урысыеми, ащ ичІыпІэ зэфэшъхьафхэми, нэмыкІ къэралхэми ащэпсэуми, абзэ, яхабзэ зэрэчІамынэрэр, еджэгъэ-гъэсэгъэшхохэр зэряІэхэри, охътэ къинэу къызэпачыгъэхэм язэраркІэ непэ мы Іофыгъо инэу зытегущы Іэхэрэр къызэрэуцугъэм ягугъу къышІыгъ. НыбжыкІэхэмкІэ еджэн-гъэсэныгъэр, къэщэн-дэкІоным Мы Іофыгъо шъхьа Іэмк Іэ нахьэу, зэрэапэрэр, л Іэш Іэгъу-



кІэм шІэныгъэ уимыІэмэ ущыпсэүн зэрэмылъэкІыштыр игуешепиЕ .алыахтеалиІмыш еІыш -ып сапы фытыметинен меТпыжеп. тэу теуцонымкІэ ишъыпкъэу Іоф зэришІэрэр, унагьохэм, нытыхэм, сабыйхэм, ныбжыыкІэхэм, еджапІэхэм зэпхыныгъэ зэрадыря Гэм, къадэхъурэр, къадэмыхъурэр къыІотагъэх. Анахь зыгъэгумэкІырэ лъэныкъоу — пшъэшъэжъыехэр къэмыхъухэзэ еджапІэм чІащыжьыхэшъ зэрэдагъакІохэрэр, дехетинатш шышег е Гимынга къызэрэзэрэщэжьхэрэм лъэпкъыр ныкъо-тыкъо зэришІыщтыр, ар зэрэмыхъущтыр унэгьо ихьэ-икІэу афиІотыкІыгьэн, агурыгъэІогъэн зэрэфаер, мыщкІэ республикэм игъэсагъэхэм яІэпыІэгъу зэрэщыгугъыхэрэр къыІуагъ.

АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкІэ и Министерствэ иІофышІу Хьаткъо Хъарыет курд кІэлэцІыкІухэм япсауныгъэ изытет, зэІахьылхэр къызэрэзэрэшэжьхэрэм ыкІи ныбжык Гащэхэу (пшъашъэхэр) унагъо зэрихьэхэрэм апкъ къикІыкІэ къяузыхэрэм къатегущыІагъ, ны-тыхэм, льэпкъ общественнэ организацием, еджанеІшфоІк єІммеІмєє в мехеІп агъэлъэшын зэрэфаер къыхи-

Іэнэ хъураем хэлэжьагъэх

ыкІи къыщыгущыІагъэх еджэпІэ пащэхэр, психологхэр, политологхэр, социологхэр, философхэр. Курд лъэпкъэу къэкощыгъзу Адыгеим щыпсэурэм ищыІэкІэ-псэукІэ, сабыйхэм яеджэн-гъэсэныгъэ, ныбжьыкІэхэм къарыкІощтыр, сабый цІыкІухэм япсауныгьэ унагьомрэ еджапІэмрэ язэдэІорышІэн зэрифэшъуашэу ыкІи къэралыгъо шэпхъэ-хабзэхэм адиштэн зэрэфаер щыхагъэунэфыкІыгъ, щыкІагъэхэр дэгъэзыжьыгъэнхэмкІэ шІэгъэн фаехэр рахъухьагъэх.

Урысые Федерациеми, ащ хэхьэрэ субъектхэм ащыпсэу--еІнеІнш имеханпеат фыІн еq псэукІэ тэрэз агъотынымкІэ дехеТядее дехестинытыр едефес ыкІи ахэр курдхэу Адыгеим псэупІэкІэ къэкощыгъэхэм зэралъыІэсырэр мы зэхэхьагъузэхэгущы Гэгъум джыри зэ щыкІагъэтхъыгъ. Щэч зыхэмылъыр курд лъэпкъым ищыкІэгъэ ІэпыІэгъу бгъу пстэумкІи зэрэрагъэгъотыщтыр ары.

Зигъо ІофыгъомкІэ зэхахьэр лъэпкъ къэшъо зэхэтхэмкІэ къызэІуихыгъ кІэлэцІыкІу къэшъокІо купэу «Агры». Зыбзэ, зикъашъо, зиорэдхэр, зишэн-хабзэ зикІэсэ лъэпкъыр кІодыщтэп. Псаухэмэ. Іоф зыдашІэжьызэ, лъыкІотэштых.

# «СичІыпІэгьоу Евгений Шварц»

ЗэльашІэрэ тхакІоу, пшысэ-Іотэ гъэшІэгъонэу Евгений Шварц тикъэлэ шъхьа Гу Мыекъуапэ къызэрэщыхъугъэр, зэрэщеджагъэр, итворчествэ амалхэр апэрэу мыщ къызэрэщынэфагъэм къалэм итарихъ чІыпІэ щаубытыгъ, къэлэдэсхэри рэгушхох.

Зэчый ин зыхэльыгъэ тхакІом ипроизведениехэр зэрашІэхэрэр, ахэр анахьэу агу рихьынхэр къызхэкІырэр, ячІыпІэгъу итворчествэ уасэу ратырэр рагъэунэфэу АР-м и

хэмрэ апае зэнэкъокъу щызэхащэгъагъ. «СичІыпІэгьоу Евгений Шварц» зэреджагъэхэр зэнэкъокъум икІэух зэфэхьысыжьхэр зы--фоГ естысыжылыжынгы Тофтхьабзэм.

Зэнэкъокъум литературэр, анахьэу Е. Шварц итворчествэ зикІэсэ нэбгырабэ хэлэжьагъ. Ахэр илъэс 15 — 22-рэ зыныбжьхэу Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэр арых.

-еІшет фыІр утыныч -Лъэпкъ тхылъеджапІэ кІэ- гъонхэм — тхакІохэм, сурэ-

лэеджакІохэмрэ ныбжыькІэ- тышІхэм, усакІохэм, шІэныгъэлэжьхэм, нэмыкІхэм ятворчествэ ашІэу, зэхафэу егъэсэгъэнхэр зэнэкъокъум имурадыгъ, Іофтхьабзэм изэхэщэнгъэзекІон фэгъэзэгъагъэр еджэпІэ залым иІофышІэу Ирина Константиновар ары.

МэфэкІыр къыгъэкІэрэкІагъ театрэ студиеу «Зеркало» зыфиІорэм. Ащ иартистхэр фэГэпэГасэхэу Е. Шварц ипроизведениехэм атехыгъэ пьесэхэу «Сказка о потерянном времени», «Бессонница» зыфиІохэрэм ахэлэжьагъэх, иусэу «Меня Господь благословил идти...» къеджагъэх.

Филолог-шІэныгъэлэжьхэр, журналистхэр, литературнэ критикхэр, тхылъеджэпІэ пащэхэм ащыщхэр зыхэтыгъэ жюрим мэфэкІ Іофтхьабзэм осэ дэгъу ритыгъ, зэнэкъокъугьэхэм анахь лъэшхэм пэрыт чІыпІэхэр атырагощагъэх. Ахэр творческэ амал-къулайхэр зыхэльых ыкІи Е. Щварц итворчествэ зикІасэхэу ыкІи дэгьоу зышІэрэх.

А І-рэ чІыпІэр Татьяна

Левченкэм (АКъУ-м истудентк) ыубытыгъ.

**Я ІІ-р** — Алина Назаренкэм Мыекъуапэ игурыт еджапІэу N 7-м ратыгъ.

Я III-р — Юлия Яковенкэм (ст. Дондуковскэр) фагъэшъо-

Софья Волковам (Мыекъуапэ илицееу N 35-м) ыкІи Альбина Тикишан (Мыекъуапэ иеджапІзу N 6-м) творческэ зэхэшІэ чан зэрахэльымкІэ, яІупкІагъэкІэ, ябзэшІуагъэкІэ удахьыхыщтыгъ.

Непэрэ мафэми тхылъым, художественнэ псалъэм акІуачІэ къызэремыІыхырэм литературнэ мэфэкІыр ищысагъ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

## Адыгэ Республикэм и Закон



Ыпкіэ зыхэмыль юридическэ іэпыіэгъу къаратынымкіэ ціыфхэм фитыныгъэу яіэр гъэцэкіэгъэным ехьыліагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо Совет — Хасэм 2012-рэ ильэсым чьэпыогьум и 24-м ыштагь

Федеральнэ законэу N 324-р зытетэу «ЫпкІэ зыхэмылъ юридическэ ІэпыІэгъу Урысые Федерацием щягъэгъотыгъэным ехьылІагъ» зыфиІорэр гъэцэкІэгъэным тегъэпсыхьагъэу мы Законыр аштагъ.

А 1-рэ статьяр. Мы Законым щагъэфедэрэ къэ-ІуакІэхэмрэ терминхэмрэ

Мы Законым къыхэфэрэ къэГуакГэхэмрэ терминхэмрэ 2011-рэ илъэсым шэкІогъум и 21-м къыдагъэкІыгъэ Федеральнэ законэу N 324-р зытетэу «ЫпкІэ зыхэмылъ юридическэ ІэпыІэгъу Урысые Федерацием щягъэгъотыгъэным ехьылІагъ» зыфиІорэм (ыужкІэ Федеральнэ законыр тІозэ дгъэкІощт) (тшыряІэ мэхьанэхэм афэдэхэр къарыкІхэу агъэфедэх.

#### Я 2-рэ статьяр. ЫпкІэ зыхэмыль юридическэ ІэпыІэгъу цІыфхэм ягьэгьотыгьэнымкІэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ икъулыкъухэм полномочиеу яІэхэр

- 1. ЫпкІэ зыхэмылъ юридическэ ІэпыІэгъу цІыфхэм ягъэгъотыгъэнымкІэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ икъулыкъухэм яполномочиехэм ахэхьэх:
- 1) ыпкІэ зыхэмыль юридическэ ІэпыІэгъу цІыфхэм ягъэгъотыгъэным хэбзэ лъапсэ фызэхэщэгъэныр;
- 2) федеральнэ законодательствэмрэ Адыгэ Республикэм изаконодательствэрэ адиштэрэ нэмык полномочиехэр.
- 2. ЫпкІэ зыхэмылъ юридическэ ІэпыІэгъу цІыфхэм ягъэгъотыгъэнымкІэ Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэ иполномочиехэм ахэхьэ ыпкІэ зыхэмыль юридическэ ІэпыІэгъу цІыфхэм ягъэгъотыгъэнымкІэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ иуполномоченнэ гъэцэкІэкІо къыхиубытэу ыпкІэ зыхэмылъ юридическэ Іэпыкъулыкъу (ыужкІэ уполномоченнэ къулыкъур тІозэ дгъэкІощт) гъэнэфэгъэныр.
- 3. ЫпкІэ зыхэмыль юридическэ ІэпыІэгъу цІыфхэм ягъэгъотыгъэнымкІэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иполномочиехэм ахэхьэх:
- ягъэгъотыгъэным тегъэпсыхьэгъэ къэралыгъо политикэр гъэцэкІэгъэныр;
- 2) чІыпІэ къин ифагъэхэм ыпкІэ зыхэмылъ юридическэ ІэпыІэгъу псынкІэу ягъэгъотыгъэн зэрэфаем ехьылІэгъэ унашьохэр зэраштэрэ шІыкІэр гъэнэфэгъэныр;
- 3) Федеральнэ законым щыгъэнэфэгъэ полномиочиехэм аблэмык Іэу ыпк Іэ зыхэмыль юридическэ Іэпы Іэгьу Адыгэ Республикэм щягъэгъотыгъэным фэгъэзэгъэ къэралыгьо системэм хахьэхэрэм зэрэзэдырагьэштэщт шІыкІэр гъэнэфэгъэныр;
- 4) ыпкІэ зыхэмыль юридическэ ІэпыІэгъу ягъэгъотыгъэнымкІэ къэралыгъо системэм къыхиубытэу Адыгэ Республикэм и Очыл палатэ уполномоченнэ къулыкъум илъэс къэс зэхагъэуцорэ докладымрэ очылхэм ыпкІэ зыхэмыль юридическэ ІэпыІэгьоу арагьэгьотыгьэм ехьылІэгьэ отчетымрэ зэрэІэкІигьэхьащтхэ шІыкІэр гъэнэфэгъэныр;
  - 5) къэралыгъо юридическэ бюрохэр зэрэзэхащэщт-

2011-рэ илъэсым шэкІогъум и 21-м къыдагъэкІыгъэ хэм ыкІи ахэм яІофшІэн зэрагъэпсыщтым ехьылІэгъэ ягъэгъотыгъэнымкІэ къэралыгъо системэу Адыгэ Ресунашъохэр штэгъэнхэр;

- 6) иполномочиехэм аблэмык э ыпк э зыхэмылъ юридическэ ІэпыІэгъу языгъэгъотырэ мыкъэралыгъо системэм хэхьоныгъэ егъэшІыгъэнымкІэ ІэпыІэгъу фэхъу-
- 7) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэк ІэкІо къулыкъухэу, ахэм къафэІорышІэрэ учреждениехэу, нэмык І организациехэу ыпк Іэ зыхэмылъ юридическэ Іэпы Іэгъу Адыгэ Республикэм щязыгъэгъотырэ къэралыгъо системэм хахьэхэрэр гъэнэфэгъэнхэр;
- 8) нэмык І полномочиех у мы Законым къыщыдэлъы-

### Я 3-рэ статьяр. ЫпкІэ зыхэмыль юридическэ ІэпыІэгъу языгъэгъотырэ къэралыгъо системэм ха-

- 1. Федеральнэ законым ия 15-рэ статья диштэу ыпкІэ зыхэмылъ юридическэ ІэпыІэгъу Адыгэ Республикэм щязыгъэгъотырэ къэралыгъо системэм хэхьэх:
- 1) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэкІо къулыкъухэр ыкІи ахэм къафэІорышІэрэ учреж-
- 2) нэмыкІхэу Федеральнэ законым къыщыдэлъытагъэхэр.
- 2. Федеральнэ законымрэ мы Законымрэ адиштэу -естя устеПыпеТ ехэридическо ІзпыПотак еГипь гъотыгъэным хэлажьэх.

### Я 4-рэ статьяр. ЫпкІэ зыхэмыль юридическэ ІэпыІэгъу ягъэгъотыгъэнымкІэ къэралыгъо системэм Іэгъу зэрагъэгъотынэу зытефэхэрэр

ЫпкІэ зыхэмылъ юридическэ ІэпыІэгъу Адыгэ Республикэм щаратыным ифитыныгъэ я Федеральнэ законым щыгъэнэфагъэхэм, джащ фэдэу:

- 1) ЯтІонэрэ дунэе заом илъэхъан фашистхэмрэ ахэм мехоттар жехпартином енгетиалиства едмехуатетовам мехфыли учтеЛыпел енгетиалиства едмехуатетовам мехфыли учтеЛыпел енгетиалиства едмехуатетовам и мехфыли учтеЛыпел енгетиалиства едмехуательного выпуска едмехуательного выстранного выст ыкІи нэмыкІ гъэрыпІэхэм адэсыгъэхэу зыныбжь имыкъугъагъэхэм;
  - 2) Хэгъэгу зэошхом илъэхъан, Японием зезэогъэхэ льэхьаным фэхыгьэ дзэкьулыкъушІэхэм яшъхьэгъусэхэм, Хэгъэгу зэошхом сэкъатныгъэ хэзыхыгъэхэу зидунай зыхьожьыгъэхэм яшъхьэгъусэхэу нэмык унагьо зымы-

#### Я 5-рэ статьяр. ЫпкІэ зыхэмыль юридическэ ІэпыІэгъу цІыфхэм ягъэгъотыгъэным очылхэр зэрэхэлажьэхэрэр

- 1. Очылхэм фитыныгъэ яІ ыпкІэ зыхэмылъ юридическэ ІэпыІэгъу ягъэгъотыгъэнымкІэ къэралыгъо системэу Адыгэ Республикэм щызэхэщагъэм хэлэжьэнхэу. Федеральнэ законым зэрэщыгъэнэфэгъэ шІыкІэм диштэу ыпкІз зыхэмыль юридическэ ІзпыІзгъу ягъэгъотыгъэнымкІэ къэралыгъо системэу Адыгэ Республикэм щызэхэщагъэм очылхэр хэлажьэх.
  - 2. ЫпкІэ зыхэмыль юридическэ ІэпыІэгъу цІыфхэм

публикэм щызэхэщагъэм къыхиубытэу ыпкІэ зыхэмылъ юридическэ ІэпыІэгъу цІыфхэм языгъэгъотырэ очылхэм ялэжьапкІэ зыфэдизыщтыр мы Законым игуадзэ къызэрэщыдэлъытагъэм диштэу агъэнафэ.

3. ЫпкІэ зыхэмыль юридическэ ІэпыІэгъу ягъэгъотыгъэнымкІэ къэралыгъо системэу Адыгэ Республикэм щызэхэщагъэм къыхиубытэу зышъхьэ иІоф зыфыземыхьажьыхэрэм ыпкІэ зыхэмылъ юридическэ ІэпыІэгъу меІпыІР) дедехыІша уеждавах мехлыро едытоа театыкк зэрэнэсыхэрэм, зэрэпсэухэрэм атефэрэр) Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет зэригъэнэфэгъэ шІыкІэм диштэу къафырагъэкъужьы.

4. Очылхэу мы Законым ия 4-рэ статья зигугъу къышІыхэрэм ыпкІэ зыхэмыль юридическэ ІэпыІэгъу языгъэгъотыхэрэм лэжьапкІэр араты ыкІи хъарджэу ашІыгъэхэр къафырагъэкъужьы Адыгэ Республикэм изаконэу зичэзыу финанс илъэсымкІэ ыкІи чэзыу пІалъэмкІэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехьыл Гагъэм зигугъу къэтшІыгъэ гухэлъхэм апае щагъэнэфэгъэ мылъкум блэмыкІхэу. Зичэзыу финанс илъэсымкІэ ыкІи чэзыу пІальэмкІэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет зэхагъэуцо зыхъукІэ, инфляциер зынэсыгъэм къыпкъырыкІыхэзэ, илъэс къэс ахэр кІалъытыкІыжьынхэ фае.

5. Мы Законым ия 4-рэ статья зигугъу къыш ыхэрэм ыпкІэ зыхэмыль юридическэ ІэпыІэгъу языгъэгъотырэ очылхэм лэжьапк ээраратышт шІык эр зыгъэнафэрэр Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ары.

Я 6-рэ статьяр. Мы Законым кІуачІэ иІэ зыхьурэр 1. Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфи 10 зытешІэкІэ мы Законым (я 5-рэ статьям нэмыкІырэм) кІуачІэ иІэ мэхъу. 2013-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м къыщегъэжьагъэу я 5-рэ статьям кІуачІэ иІэ мэхъу.

2. Мы Законым кІуачІэ иІэ зыхъурэ мафэм щегъэжьагъэу 2013-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м нэс Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет зэригъэнэфэрэ шІыкІэм диштэу ыпкІэ зыхэмыль юридическэ ІэпыІэгъу цІыфхэм языгъэгъотыхэрэр Адыгэ Республикэм икъэралыгьо хабзэ игьэцэкІэкІо къулыкъухэр ыкІи ахэм къафэІорышІэрэ учреждениехэр ары.

3. Мы Законым кІуачІэ иІэ зыхъурэ мафэм щегъэжьагъэу Адыгэ Республикэм и Законэу 2004-рэ илъэсым мэкъуогъум и 17-м аштагъэу N 229-р зытетэу «Урысые Федерацием игражданхэм ыпкІэ зыхэмылъ юридическэ ІэпыІэгъу Адыгэ Республикэм щягъэгъотыгъэнымкІэ ищыкІэгъэ документхэмрэ ахэр зэраІэкІагъэхьэрэ шІыкІэмрэ яхьылІагъ» зыфиІорэм (Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2004, N 6) кІуачІэ имы-Іэжьэу лъытэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, чъэпыогъум и 30, 2012-рэ илъэс N 128

Адыгэ Республикэм и Законэу 2012-рэ илъэсым чъэпыогъум и 30-м аштагъэу N 128-р зытетым игуадз

### ЫпкІэ зыхэмыль юридическэ ІэпыІэгьумкІэ къэралыгьо системэм къыхиубытэу цІыфхэм ыпкІэ зыхэмыль юридическэ ІэпыІэгъу языгьэгьотырэ очылхэм ялэжьапкІэ зыфэдизыр

ФэІо-фашІэр зыфэдэр	ФэІо-фэшІэ пчъагъэр	ЛэжьапкІэр зыфэдизыр (сомэ)
1. Правэм ыльэныкъокІэ консультациехэр (ыужкІэ консультациехэр тІозэ дгъэкІощт):		
1) зэдэгущыГэгъухэр	зы консультацие	200
2) тхыгъэ консультациехэр	зы консультацие	250
2. ЛъэІу, тхьаусыхэ тхылъхэм ыкІи правовой нэшанэ зиІэ нэмыкІ документхэм язэхэгъэуцон:		
1) къулыкъухэм зызэрафагъэзэрэ, зэрэкІэлъэІухэрэ тхылъхэм язэхэгъэуцон	зы документ	100
2) льэІу тхыльхэм (общэ юрисдикциемкІэ хьыкумым, зэгьэшІужь хьыкумышІым зызэрафагьэзэрэ дэо льэІу тхыльхэм ыкІи нэмыкІ льэІу тхыльхэм анэмыкІхэм), тхьаусыхэ тхыльхэм (апелляционнэ, кассационнэ тхьаусыхэ тхыльхэм анэмыкІхэм) язэхэгьэуцон.	зы документ	100
3) дэо льэІу тхыльхэу, нэмыкІ льэІу тхыльхэу, тхьаусыхэ тхыльхэу общэ юрисдикциемкІэ хьыкумым, зэгьэшІужь хьыкумышІым зызэрафагьазэхэрэм (мы таблицэм ия 2-рэ пункт ия 2-рэ подпункт зигугьу къышІыхэрэм анэмыкІырэхэм) язэхэгьэуцон	зы документ	500
4) апелляционнэ, кассационнэ тхьаусыхэ тхылъхэм язэхэгъэуцон	зы документ	600
5) ІофымкІэ процессуальнэ документ пстэуми язэхэгъэуцон	зы Іоф	1000
3. Граждан хьыкумпроизводствэм цІыфым ифедэхэр къыщыгъэгъунэгъэнхэр	зэрэпыльыгъэхэ уахътэм емыльытыгъэу тыдэрэ чІыпІи зызыфагъэзагъэмкІэ хьыкум актым тетэу ыкІэм нагъэсыгъэ Іофыр	2000
4. ЦІыфым ифедэхэр къэралыгъо хабзэм икъулыкъухэм, чІыпІэ зыгъэІорышІэжьынымкІэ икъулыкъухэм ыкІи нэмыкІ организациехэм къащыгъэгъунэгъэныр	зы мафэ зэрэхэлэжьагъэм пае	300

### ИСКУССТВЭМРЭ ГЪЭСЭНЫГЪЭМРЭ

Адыгэ къэралыгъо университетым искусствэхэмкіэ иинститут къызызэІуахыгъэр илъэс 40 зэрэхъугъэр игъэкІотыгъэу хагъэунэфыкІыгъ. КІэлэегъэджэ сэнэхьатым зэрэщыфагъасэхэрэм дакіоу, культурэмрэ искусствэмрэ афэлажьэхэрэр еджапіэм къычіатіупщых.

Институтым исурэтышІхэм яІофшІагьэ ехьылІэгьэ къэгьэльэгьонымкІэ зэхахьэр къызэ-Іуахыгъ. Адыгэ къэралыгъо университетым иректорэу Хъунэго Рэщыд, АР-м и Парламент и Комитет итхьаматэу КІэрэщэ Андзаур, АР-м культурэмк Гэ иминистрэу Чэмышъо Гъазый, Адыгеим гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэ ыцІэкІэ Алый Марыет, АР-м икомпозиторхэм я Союз итхьаматэу Къэгъэзэжь Байзэт, нэмыкІхэри къыщыгущыІагъэх.

Институтым икІэлэегъаджэхэм ящытхъу зэхахьэм щаГуагъ. АР-м и Парламент и Щытхъу тамыгъэу «Хабзэр. Пшъэрыльыр.

# Къыхэзыхырэр кІэрэмыгьожь

Шыфыгъэр» зыфиІорэр композиторэу КІыкІ Хьисэ фагъэшъошагъ. КІэрэщэ Андзаур Парламентым ыцІэкІэ Хь. КІыкІым фэгушІуагъ, Щытхъу тамыгъэр ритыжьыгъ.

АР-м культурэмкІэ иминистрэу Чэмышъо Гъазый сэнэхьатэу къыхахыгъэм рыкІэмыгъожьхэу искусствэм Іоф щызышІэрэмэ гущыІэ фабэхэр къафиІуагъ. Ашугэу Теуцожь Цыгьо имедаль композиторхэу Андзэрэкъо Чеславрэ КІыкі Хьисэрэ аритыжьыгъэх.

Институтым идиректорэу Наталья Чепниян зэрищэгъэ зэхахьэм концертэу къыщатыгъэм тиартист цІэрыІохэр, студентхэр хэлэжьагъэх.







### ФУТБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

# «Ангушт» щысэшІу

## къегъэлъагъо

«Алания-Д» Владикавказ — «Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — Шэкіогъум и 1-м Владикавказ щызэдешіагъэх.

Зезыщагъэхэр: Ю. Къошк — Шытхьалэ, Я. Клепцов — Ростов-на-Дону, Д. Шишко — Налщык. «Зэкъошныгъ»: Колесников, Нечукин, Датхъужъ, Ем-къужъ, Мыкъо (Винников, 71), Такълый (Нартиков, 64), Жегулин, Ешыгуау (Къонэ, 64), Абаев, Кузнецов, Лучин (Чалаев, 60).

Къэлапчъэм Іэгуаор дэзыдзагъэхэр: Бессонов — 31, **Багаев** — 85, **Балоян** — 90.

Пчъагъэр 1:0-у ешІэгъур тшІуахьызэ, «Зэкъошныгъэм» итренер шъхьаІэ ипшъэрылъхэр на смечения на примения на при тифутболист заулэ зэблихъугъ. ЗэГукГэгъум еплъынэу нэбгыри 100 нахь стадионым къэкІогъагъэп. Ари къыдэплъытэмэ, хьакІэмэ яешІакІэ зэрэхагьэхьуагьэр бгъэшІэгьонэу щытыгъэп. Дысэу зэрешІэхэрэм, шапхъэхэр зэраукъохэрэм афэшІ «Алания-Д»-м ифутболисти 4-мэ судьям афигъэпытагъ.

Тифутболистхэр апэкІэ ильы-

хэзэ, къэлапчъэм пэблагъэу бэрэ екІугьэх, хъагъэм Іэгуаор радзэнэу чІыпІэшІу итхэу зэп къызэрэхэкІыгьэр. ЕшІэгьур зыщаухыным Алан Багаевымрэ Саркис Балоянрэ зэрызэ тикъэлапчъэ Іэгуаор къыдадзи, текІоныгъэр бысымхэм къыдахыгъ.

«Зэкъошныгъэм» зэкІэлъыкІоу ешІэгъуи 6 шІуахьыгъ. Апэ ит командэмэ зэрадеш Гагъэр къыдэплънтэмэ, гумэкІыгъошхо щыІэу тлъытэрэп. Ау зэІукІэгъухэр зэрэтшІуахьырэ шІыкІэм укъыпкъырыкІмэ, «Ангушт», «Торпе-

дэм», «Астрахань», нэмыкІхэм «Зэкъошныгъэм» къашІуихьын ылъэкІыщтыгъэ. Пэрыохъоу иІэр тэркІэ шъэфэп, футболисти 2 — 3 тищык Гагъ. Аужырэ еш Гэгъуихым къыкІоцІ гъогогъуи 2 ныІэп тифутболистмэ къэлапчъэм Іэгуаор зэрэдадзагъэр. Тиухъумак Іохэр чІы «зэщизым» щыхэукъохэзэ тикъэлапчъэ Іэгуаор къыдадзэу зэрэтльэгъурэм узэгупшысэн хэлъ.

### ЗэІукІэгъухэм якІэуххэр

«Ангушт» — «Черноморец» - 1:0, «Митос» — «Торпедо» — 1:1, «Энергия» — КТГ - 1:0, «Астрахань» — «Таганрог» — 0:0, «Дагдизель» — «Волгарь» — 1:0, «Биолог» — «Олимпия» — 1:1, «Славянский» — СКА — 3:0.

«Ангушт» игъэхъагъэхэмкІэ тшІогъэшІэгъон. «Славянскэ» 1:1-у дешІагъ, КТГ-р 1:0-у къытекІуагъ, нэмыкІ зэІукІэгъухэу мы илъэс зэнэкъокъум иІагъэхэм текІоныгъэр къащыдихыгъ. Ингушетием икомандэ щысэ тепхынкІэ дэгъуба?

### ЧІыпІэхэр зэтэгъапшэх

ЕшІэгъу 18 — 19 командэ пэпчъ иІагъэр.

1. «Черноморец» — 39

2. «Ангушт» — 38

3. «Астрахань» — 35

4. «Торпедо» — 34 5. «Алания-Д» — 31

6. «Дагдизель» — 31

7. «Мэщыкъу» — 29

8. «Славянский» — 29

9. «Биолог» — 27 10. «Энергия» — 25

11. «Митос» — 25

12. «Таганрог» — 25 13. «Зэкъошныгъ» — 19

14. KTΓ — 18

15. «Олимпия» — 16

16. CKA — 9 17. «Волгарь» — 9.

«Зэкъошныгъэр» шэкІогъум и

7-м Мыекъуапэ щешІэщт, «Дагдизелыр» тикъалэ къырегъэблагъэ. ПсэупІэу Прогрессым щыкІощт зэІукІэгъумкІэ мы илъэсым зэнэкъокъур ыухыщт.

НэкІубгьор зыгьэхьазырыгьэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

### Зэхэзыщагъэхэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

> Редактор шъхьаІэр ДЭРБЭ ТИМУР

Редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр мэщліэкъо Саид

ПшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр

нэпшіэкъуй 3ayp

### Редакциер зыдэщыІэр:

385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

### Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр:

52-49-44, редактор гуадзэрпшъэдэкІыжь зы-

52-16-77. E-mail: adygvoice@mail.ru

хьырэ секретарыр:

### Зыщаушыхьаты-

гъэр: Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІ́э ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

### Зыщыхаутырэр

OAO-y «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> Пчъагъэр 4167 Индексхэр 52161 52162

Зак. 3235

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00